

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mediálních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bakalářská práce

2024

Anna Suchanová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Sharenting z pohledu dětí a jejich rodičů

Bakalářská práce

Autorka práce: Anna Suchanová

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: PhDr. Radim Wolák

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 31.7.2024

Anna Suchanová

Bibliografický záznam

SUCHANOVÁ, Anna. *Sharenting z pohledu dětí a jejich rodičů*. Praha, 2024. 54 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Radim Wolák.

Rozsah práce: 62 396 znaků

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá tématem sharentingu, konkrétně pak pohledem rodičů a dětí na tuto problematiku. Práce je rozdělena na teoretickou a výzkumnou část. V první, teoretické části, jsou vysvětleny pojmy sharenting, sociální sítě či digitální stopa. Dále jsou rozebrány typy sdíleného obsahu, možné motivace rodičů a různé rodičovské přístupy k sharentingu. Další podkapitoly jsou věnovány pozitivním a negativním dopadům sharentingu, včetně rizik a vlivu na vztahy v rodině. V závěru teoretické části jsou popsány související právní aspekty a také osvětové kampaně na téma sharentingu. Výzkumná část je pak zaměřena na kvalitativní výzkum. Pomocí polostrukturovaných rozhovorů s dětmi ve věku 9-12 let a jejich rodiči jsem se pokoušela zjistit, jaké postoje zaujímají k sharentingu a jakým způsobem si vymezují hranice při sdílení obsahu na sociálních sítích. Z výsledků bylo zjištěno, že většina rodičů se dětí neptá na souhlas před sdílením obsahu, avšak dětem tato skutečnost nevadí. Zároveň si však rodiče uvědomují některá rizika spojená se sharentingem a vnímají sdílení skrze chatovací aplikace jako bezpečnější v porovnání se sociálními sítěmi typu Facebook.

Abstract

This bachelor's thesis deals with the topic of sharenting, specifically the perspectives of parents and children on this issue. Thesis is divided into a theoretical and a research part. In the first, theoretical part, the terms sharenting, social networks and digital footprint are explained. Next, the types of shared content, possible motivations of parents and different parental approaches to sharenting are discussed. Other subsections are dedicated to the positive and negative effects of sharenting, including risks and influence on relationships within the family. At the end of the theoretical part, related legal aspects are described, as well as educational campaigns on the subject of sharenting. The research part is focused on qualitative research. Using semi-structured interviews with children aged 9-12 and their parents, I tried to find out what attitudes they take towards sharenting and how they define boundaries when sharing content on social networks. The results showed that most parents do not ask their children's consent before sharing content online, but children are not bothered by this fact. However, parents are aware of some of the risks associated with sharenting and they perceive sharing through instant messaging services as safer compared to social networks like Facebook.

Klíčová slova

Sharenting, sociální sítě, rodičovství, soukromí, kvalitativní výzkum

Keywords

Sharenting, social networks, parenting, privacy, qualitative research

Title/název práce

Sharenting from the perspective of children and their parents

Obsah

Úvod.....	9
2.TEORETICKÁ ČÁST	11
2.1 Vymezení pojmů.....	11
2.1.2 Sharenting a oversharenting.....	11
2.1.3 Sociální sítě.....	12
2.1.4 Digitální stopa.....	12
2.2 Typy sdíleného obsahu a podoby sharentingu.....	13
2.3 Motivace rodičů a rodičovské přístupy k sharentingu.....	15
2.4 Pozitiva sharentingu.....	17
2.5 Negativa sharentingu a případná rizika	18
Aktivity, které jsou nelegální či nebezpečné	18
Aktivity, které jsou legální, avšak invazivní a podezřelé	19
Vytváření vlastní identity a sebeuvědomění	20
Sharenting a negativní vliv na rodiče	20
2.6 Sharenting a vztahy v rodině.....	21
2.7 Právní aspekty	22
2.8 Prevence a osvětové kampaně, edukace rodičů.....	23
3.VÝZKUMNÁ ČÁST	25
3.1 Metodologie	25
3.2 Popis výzkumného vzorku	27
3.3 Etické aspekty výzkumu.....	27
3.4 Sběr a analýza dat.....	27
3.5 Cíle výzkumu a výzkumné otázky	27
3.6 Vyhodnocení výzkumu	28
3.6.1 Návyky rodičů při používání sociálních sítí a sdílení obsahu.....	28
3.6.2 Návyky dětí při používání sociálních sítí a sdílení obsahu.....	29

3.6.3 Vhodný a nevhodný obsah.....	31
3.6.4 Souhlas se sdílením.....	33
3.6.5 Reakce na nevhodný příspěvek.....	34
3.6.6 Celková pozitiva a negativa sharentingu z pohledu rodičů a dětí.....	35
3.7 Odpovědi na výzkumné otázky	36
3.8 Diskuze.....	38
Závěr.....	39
Summary	40
Zdroje	41
Seznam příloh	48

Úvod

Patrně každý člověk má nějakou nelichotivou fotku z doby dětství či dospívání, kterou by nejraději už nikdy neviděl. Zatímco v dřívějších dobách však zůstávaly takové fotografie uschované pouze doma v rodinných albech, dnes je leckdy může spatřit doslova každý, kdo je připojený k internetu. Sharenting, tedy sdílení příspěvků o dětech na sociálních sítích, je v současné době běžnou praxí mnoha rodičů po celém světě, včetně těch v České republice.

V důsledku používání síťových médií došlo během posledních pár desetiletí k výrazným změnám ohledně toho, co lze vlastně považovat za soukromé fotografie. Internet a následný rozmach sociálních sítí zásadně proměnil způsob, jakým sdílíme informace se zbytkem světa. Ačkoliv rodičovská snaha pochlubit se svými dětmi je do určité míry přirozená, ještě nikdy předtím nebylo možné sdílet společné momenty tak snadno, tak rychle, s tak velkým množstvím lidí. To s sebou přináší mnohé výhody, ale i rizika.

V posledních několika letech se sharenting stává předmětem vědeckého zkoumání, avšak výzkumů jsou zaměřeny spíše na samotné rodiče (Kopecký a Szotkowski, 2018; Kopecký et al., 2022). Protože se sharenting týká nejen rodičů, ale také jejich dětí, připadalo mi zajímavé tyto perspektivy propojit.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část, přičemž v teoretické části jsou nejprve popisovány klíčové pojmy související s tématem, dále typy sdíleného obsahu a motivace rodičů provozujících sharenting, dále pozitiva a negativa sharentingu, jeho dopady na mezilidské vztahy či právní aspekty.

Následuje praktická část, jejímž hlavním cílem je zodpovědět na otázku, jakým způsobem vnímají sharenting děti ve věku 9-12 let a jejich rodiče, případně zda se jejich názory na tuto problematiku odlišují. K tomu budou použity metody kvalitativního výzkumu, konkrétně polostrukturované rozhovory realizované vždy s dítětem a rodičem zvlášť.

Původně mělo pro účely bakalářské práce proběhnout rozhovorů více, avšak z důvodu časové náročnosti a obtíží při hledání respondentů k tomu nedošlo. Zároveň se však některé odpovědi respondentů opakovaly, tudíž se dá předpokládat určité nasycení dat.

Zároveň došlo k drobným změnám v uspořádání a názvech jednotlivých kapitol. Například místo kapitoly Psychologické a sociální důsledky jsem zařadila kapitolu Sharenting a vztahy v rodině, což mi připadalo vhodnější vzhledem ke zvolenému tématu a zaměření této práce. Psychologické a sociální dopady sharentingu jsou v obecnějším měřítku zároveň popsány v kapitolách Pozitiva sharentingu a Negativa sharentingu. Na závěr teoretické části byla ještě doplněna kapitola věnující se edukaci rodičů a osvětovým kampaním na téma

sharentingu, jelikož v průběhu psaní se ukázalo, že jde o poměrně důležitou součást související s danou problematikou.

V práci je použita citační norma ISO 690:2022 a Harvardský systém odkazování ve formě jméno-datum. Pokud se v některých částech práce vyskytují překlady, jedná se o vlastní překlad autorky, původní znění je pak uvedeno ještě v poznámce pod čarou.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Vymezení pojmů

2.1.1 Sharenting a oversharenting

Termín „sharenting“ nemá v češtině přesný ekvivalent, vznikl z kombinace dvou anglických slov, konkrétně share (sdílet) a parenting (rodičovství). Podle Oxford English Dictionary lze sharenting definovat jako sdílení informací, obrázků nebo videí svých dětí na sociálních sítích (Oxford English Dictionary, 2022)¹.

V kontextu rodičovského sdílení na internetu se někdy můžeme setkat i s pojmem „oversharenting“. Tento výraz byl poprvé použit v roce 2012 novinářem a spisovatelem Stevenem Leckartem v jeho článku pro Wall Street Journal. Leckart jako oversharenting označuje tendenci rodičů sdílet na internetu až příliš mnoho fotografií svých dětí a informací o nich (Lichter, 2012).

Kvůli anglické předponě over (příliš), bývá oversharenting někdy považován za jakousi extrémnější verzi sharentingu, oba pojmy také bývají často zaměňovány. Problematický je v tomto ohledu zejména fakt, že neexistuje jednotná definice obou termínů a zároveň není zcela zřejmé, kde přesně leží hranice mezi sharentingem a oversharentingem.

Zatímco některé definice sharentingu zmiňují právě nadměrné či pravidelné sdílení jako jeden z jeho důležitých znaků (Brosch, 2018; Collins Dictionary, 2024), podle jiných zdrojů je naopak frekvence a intenzita sdílení nepodstatná (Oxford English Dictionary, 2022; Keskin et al., 2023, Plunkett, 2019).

V širším pojetí, jak popisuje Leah Plunkett (2019), se dospělí dopouští sharentingu pokaždé, když sdílí v online prostředí jakékoliv údaje týkající se dětí. To zahrnuje nejen sociální sítě, ale i cloudová úložiště, rodičovské aplikace nebo nositelnou elektroniku. Aktéry také nemusí být pouze rodiče, ale v podstatě jakákoliv osoba, která se o dítě stará – například další členové rodiny, učitelé, chůvy či vedoucí dětských kroužků (tamtéž). Protože je má práce zaměřena na sharenting z pohledu rodičů a jejich dětí, budu se v dalších kapitolách zaměřovat především na sdílení obsahu rodiči.

¹ Původní znění citace: „*The action or practice of sharing news, images, or videos of one's children on social media websites.*“

2.1.2 Sociální sítě

Pojem „sociální síť“ můžeme dle České terminologické databáze knihovnictví a informační vědy definovat následujícím způsobem: „Internetová služba umožňující (zpravidla registrovaným) členům vytvářet svůj veřejný nebo částečně veřejný profil a navazovat virtuální vztahy s uživateli, s nimiž chtějí být ve spojení v rámci dané sítě, umožňující jim také komunikovat mezi sebou, sdílet společně informace, fotografie, videa, odkazy, plánovat akce a další aktivity.“ (Havlová, 2014).

Existuje vícero způsobů dělení sociálních sítí, například podle jejich funkcí. Tesaříková (2015) rozlišuje mimo jiné dva základní typy – profilově zaměřené sítě (např. Facebook) a obsahově zaměřené sítě (např. YouTube). Zatímco profilově zaměřené sítě jsou více soustředěny na konkrétního uživatele, u obsahových sociálních sítí je uživatelský profil spíše upozaděn (tamtéž).

Mezi sociální sítě lze zařadit i tzv. Instant messaging services, tedy aplikace primárně určené pro zaslání zpráv a různých souborů. Mezi ty nejznámější patří například WhatsApp, Facebook Messenger nebo Telegram (Kopecký, Krejčí, 2023).

Celosvětově nejpoužívanější sociální sítí je v současné době Facebook, který má více než 3 miliardy uživatelů (Statista, 2024). Právě Facebook využívají nejčastěji ke sdílení obsahu i rodiče v České republice, na druhém a třetím místě pak zmiňují Facebook Messenger a WhatsApp, Další platformy jsou zastoupeny jen minimálně (Kopecký et al., 2022).

2.1.3 Digitální stopa

Obecně je digitální stopa souborem informací, jež zanechává uživatel v prostředí internetu, přičemž tyto stopy pak mohou být použity například k identifikaci daného člověka i v reálném světě. Patří mezi ně mimo jiné IP adresa, profily a příspěvky na sociálních sítích, ale i další osobní údaje a metadata. (internetem BEZPEČNĚ, 2024). Pokud rodiče sdílí na internetu a sociálních médiích příspěvky o svém dítěti, vytvářejí tím digitální stopu za něj. Problematická je také skutečnost, že s tím často začnou dříve, než by samotné dítě začalo v online prostoru zanechávat své vlastní stopy (Steinberg, 2017).

Příkladem může být výzkumná zpráva společnosti AVG, ze které vyplývá, že většina dětí má na internetu svou digitální stopu, přestože jim ještě nebyly ani dva roky. V průměru se jednalo o 81 % z nich, u dětí ze Spojených států amerických to bylo dokonce 92 %. V průměru sedm procent kojenců a batolat již má rodiči vytvořenou e-mailovou adresu, zhruba pět procent

i „svůj“ profil na sociálních sítích. Zhruba čtvrtina (23 %) dětí má svou digitální stopu ještě před tím, než se narodí – například ve formě snímků z ultrazvuku. První okamžik, kdy se na internetu objeví digitální stopa dítěte, bývá někdy označován termínem „*digital birth*“. Některé děti se tedy v online prostředí „narodí“ dříve, než v reálném světě (AVG, 2010).

Ve výzkumu zaměřeném na české rodiče uvedly dvě třetiny respondentů, že někdy sdíleli v online prostředí fotky, videa či jiné informace o svých dětech. Celkem 30,7 % z nich odpovědělo, že tento typ obsahu nikdy nezveřejnili, ovšem reálné procento může být dle autorů výzkumu o něco nižší. Pokud rodiče sdíleli obsah o svých dětech, začali s tím nejčastěji (ve 23,5 % případů) v prvním roce života dítěte, případně již v období těhotenství. Téměř 10 % respondentů pak zveřejnilo obsah pořízený v den porodu (Kopecký & Szotkowski, 2022).

2.2 Typy sdíleného obsahu a podoby sharentingu

Rodiče nejčastěji na sociálních sítích sdílí příspěvky ve formě fotografií, které zachycují dítě při běžných každodenních aktivitách, jako je například krmení či hraní si s hračkami. Mezi častá témata patří také snímky z výletů a dovolených, případně významné události a životní milníky (např. první den ve školce, oslava narozenin). Jen velmi malá část příspěvků je vytvořena v profesionálních podmínkách (Brosch, 2016).

Kromě publikování vizuálního obsahu, jako jsou fotografie či videa, můžeme za sharenting považovat i sdílení informací o dětech ve formě psaného textu. Do této kategorie patří například příspěvky v internetových diskuzích. Rodiče skrze online fóra často řeší témata související s dětmi, jako je uspávání, dětská výživa, výběr jeslí či školky nebo výchovné problémy (Clark, 2023).

Prostřednictvím svých aktivit na sociálních sítích však mohou prozradit osobní údaje svých dětí, včetně jejich celého jména a příjmení, data narození nebo bydliště. Tyto informace jsou následně dostupné velkému množství lidí, zvláště pokud rodiče nijak neupravují nastavení soukromí a nechávají své příspěvky veřejně viditelné všem (Minkus, Liu, 2015). I když si ale nastaví profil tak, aby příspěvky mohli vidět pouze jejich přátelé či schválení sledující, stále se jedná o stovky dalších osob, které mají k obsahu přístup – průměrný uživatel má na Facebooku zhruba 350 přátel (Striga, Podobnik, 2018).

Problematickým typem sdíleného obsahu pak mohou být zejména fotografie, které sice rodičům připadají vtipné, avšak dítě je na nich zachyceno v nelichotivých situacích – sedící na

nočníku, spící ve zvláštní poloze nebo s obličejem umazaným od jídla. Velmi snadno zneužitelné jsou také fotografie či videa, která zachycují nahé nebo částečně nahé děti, většinou při koupání nebo procházkách na pláži (Brosch, 2016).

Podle výzkumné zprávy E-bezpečí (Kopecký, Szotkowski, 2022) vyhodnotili rodiče právě tento druh příspěvků (tedy odhalené či částečně odhalené dítě, kterému lze rozpoznat obličej) jako nejvíce rizikový. Zároveň však část z nich uvádí, že takový typ obsahu někdy sami publikovali. Konkrétně 6,7 % rodičů umístilo na internet fotografie a 4,7 % videa, na kterých je jejich dítě částečně nahé a zároveň se dá identifikovat podle obličeje. V případě osobních konverzací pak bylo procento ještě vyšší.

Více než 76 % respondentů mělo také zkušenost s případem, kdy jiní rodiče na internetu sdíleli až příliš osobní fotografie svých dětí, zhruba třetina se pak setkala i s tím, že na zmíněných fotografiích byly děti obnažené. Jako nejbezpečnější typ příspěvků pak byly vyhodnoceny fotografie, na kterých je dítě zcela oblečené a zároveň u něj nelze rozpoznat obličej (tamtéž).

Mezi některé strategie, kterými se rodiče snaží chránit identitu svých dětí, může patřit vyfocení dítěte z větší vzdálenosti, vyfocení zezadu tak, aby nebyl na fotce vidět obličej, případně zachycení dítěte se zakrytým obličejem (se slunečními brýlemi, v masce či nějakém kostýmu). Někteří z nich také před zveřejněním fotografie digitálně upravují, například obličej rozmazou nebo zakryjí pomocí emotikonů. Tento způsob sdílení bývá někdy označován jako anti-sharenting či anti-selfie (Autenrieth, 2018). Většina rodičů však na internetu dobrovolně identitu svých dětí prozrazuje, více než 80 % z nich sdílí fotografie, na kterých je dítěti vidět obličej (Kopecký, 2018).

2.3 Motivace rodičů a rodičovské přístupy k sharentingu

Způsob, jakým rodiče přistupují k sharentingu, do určité míry kopíruje jejich vlastní chování v online prostoru. Mnoho z nich v dnešní době vnímá sociální síť jako zcela běžnou součást svého života. Pokud jsou zároveň zvyklí sdílet velké množství informací o sobě, je pravděpodobné, že publikují častěji také příspěvky o svých dětech (Ranzini et al., 2020).

Sami rodiče mezi nejčastějšími motivy zmiňují například udržování kontaktu s rodinou, archivaci vzpomínek a zaznamenávání společných momentů, či potřebu pochlubit se svým dítětem a vyjádřit, že jsou na své potomky pyšní (Kopecký 2022; Keskin, 2023).

Důvody, které rodiče k sharentingu vedou, byly předmětem celé řady výzkumů (Blumm-Ross, Livingstone, 2017; Duggan et al., 2015; Le Moignan et al., 2017) a existují také různé způsoby jejich kategorizace. Například Damkjaer (2018) ve vztahu ke sdílení na sociální síti Facebook rozlišuje celkem čtyři typy rodičovského přístupu:

- a) **family oriented** – sharenting umožňuje těmto rodičům vytvářet a budovat si rodinnou identitu. Sdílení má pro ně vztahovou a rituální funkci, pomáhá jim udržovat a posilovat mezigenerační vazby. Skrze Facebook sdílí nejrůznější události a životní milníky, sociální síť je pro ně prostředkem, jak ostatním lidem například oznámit těhotenství, případně prezentovat pokroky svých dětí. Tyto příspěvky pak mohou komentovat i další členové širší rodiny, avšak rodičovská komunikace má v tomto případě spíše monologický charakter.
- b) **peer oriented** – pro rodiče z této skupiny je sharenting prostředkem, jak se spojit s dalšími lidmi v podobné životní situaci. Důležitým znakem je například participace ve Facebookových skupinách zaměřených na rodiče nebo nastávající rodiče. Ve většině případů jsou členkami těchto skupin spíše matky, avšak existují i skupiny určené pro otce. Komunikace je na rozdíl od předchozího typu spíše dialogická, směřovaná na výměnu zkušeností a názorů ohledně rodičovství, hledání podpory od ostatních. Některé typy příspěvků ale mohou sloužit také k socializaci nebo validaci.
- c) **oppositional** – na rozdíl od předchozích dvou skupin se tento přístup vyznačuje neochotou sdílet příspěvky týkající se dětí nebo rodičovství. Pokud tito rodiče nějaký obsah publikují, často se jedná o nekonvenční příspěvky, které mohou odpovídat anti-sharentingovým strategiím popsaným v předchozí části (při pořizování fotografie dítěte zachytí například jen jeho část, třeba ruku nebo nohu). Příspěvky také sdílí v menším množství než předchozí dvě skupiny.
- d) **non-use** – Facebook není využíván k jakékoliv komunikaci týkající se rodičovství. Důvodů může být více, například preference jiných sociálních sítí a komunikačních kanálů, ale i nezapojování se do péče o dítě.

Damkjaer (2018) také uvádí, že rodiče s vyšším dosaženým vzděláním častěji preferovali poslední dva typy přístupu, tedy oppositional a non use (tamtéž)². Mezi další faktory ovlivňující přístup k sharentingu pak může patřit i věk či digitální dovednosti rodičů (Bhroin, 2022). Jako „privacy paradox“ pak bývá označována skutečnost, že právě rodiče, kteří se více obávají o bezpečnost svých dětí na internetu, sami častěji umisťují na sociální sítě příspěvky o dětech (tamtéž). Ke sdílení zároveň rodiče motivují i pozitivní reakce na jejich příspěvky, například ve formě tzv. lajků (Steinberg, 2017).

Prediktorem ovlivňujícím frekvenci sdílení může být také počet followerů na sociálních sítích, neboť rodiče s vyšším počtem přátel či sledujících sdílí obsah častěji (Brosch, 2016; Kiliç, 2024). V této souvislosti je zajímavé zmínit rodiče influencersy, tedy osoby, které disponují velkým počtem sledujících na sociálních sítích a vytváření obsahu na sociálních sítích je pro ně formou výdělku.

Pro rodiče influencersy je často sharenting zdrojem příjmů a motivačním faktorem tak v jejich případě může být i finanční prospěch. Pro tuto činnost se někdy používá označení profesionální sharenting či komerční sharenting. Problematickým aspektem je v tomto kontextu zejména nedostatečná legislativa, někteří odborníci pak poukazují i na morální aspekty a kritizují skutečnost, že dochází ke komodifikaci dětí za účelem zisku (Fineman, 2023).

2.4 Pozitiva sharentingu

Ačkoliv v souvislosti se sharentingem bývají častěji zmiňovány případné negativní následky a rizika, některé zdroje ukazují, že může mít i pozitivní dopady. Jak již bylo částečně uvedeno v předchozí části, aktivita na sociálních sítích je pro mnoho rodičů způsobem, jak být v kontaktu s dalšími členy rodiny či přáteli. Možným benefitem je pak udržování rodinných vazeb, zejména pokud část příbuzných žije v zahraničí (Abel et al., 2020). Tato funkce se ukázala jako důležitá například během pandemie Covidu-19, kdy se v důsledku lockdownů a epidemiologických opatření lidé nemohli setkávat fyzicky. Rodinné oslavy či důležité životní milníky pak mohly být zprostředkovány online skrze sociální média (Bessant et al., 2020).

I v běžném každodenním životě mimo období pandemie však může sharenting zmírňovat sociální izolaci rodičů a zároveň jim pomáhá získávat sociální kapitál ve formě mezilidských vztahů. Rodičovství jakožto životní etapa s sebou často přináší velké množství

² Je však nutné zmínit, že výzkumný soubor byl poměrně malý.

změn a s nimi spojený stres. Právě sociální kapitál a podpora od ostatních lidí pak může zejména novým rodičům pomoci k tomu, aby se lépe s těmito výzvami vyrovnali. Díky komunikaci v online prostoru se mohou cítit méně osaměle a lépe se vypořádávat se stresem pramenícím z nové životní role (Bartholomew, 2012).

Dle Sylvie Jaworske (2017) může mít sdílení na internetových fórech pozitivní efekt například na matky s poporodní depresí. Konkrétně se zaměřila na stránku Mumsnet, kde se některé uživatelky v diskuzích svěřily se svými problémy. Fórum podle ní lze vnímat jako prostor, který může mít i terapeutickou funkci a umožňuje matkám najít podporu od ostatních uživatelek. Díky pocitu anonymity se nemusí cítit odsuzované a mají také možnost vyjadřovat emoce, které neodpovídají celospolečensky přijímanému ideálu mateřství (tamtéž).

Sharenting může být rovněž přínosný pro děti s určitým hendikepem či onemocněním. Díky online komunitám se jejich rodiny snadno spojí s dalšími lidmi v podobné situaci, což jim pak umožňuje vzájemně se podporovat, případně si předávat své zkušenosti a rady (Nagelhout, 2018). Sdílení v těchto případech může pomáhat také k šíření osvěty a zvyšovat ve společnosti povědomí o konkrétním zdravotním znevýhodnění či nemoci. Někteří uživatelé uvádějí, že se v online komunitách na sociálních sítích setkávají s menší mírou odsuzování než v reálném světě (Ammari, Shoenback, 2014).

2.5 Negativa sharentingu a případná rizika

Leah Plunkett, autorka knihy *Sharenthood: Why We Should Think before We Talk about Our Kids Online* (2019) rozděluje negativní důsledky a rizika vyplývající ze sharentingu do několika kategorií.

2.5.1. Aktivity, které jsou nelegální či nebezpečné³

Do této kategorie patří činnosti, které jsou většinou trestné a mohou dítě přímo ohrozit, například výroba dětské pornografie či krádež identity. Děti se v důsledku aktivit svých rodičů mohou také stát terčem kyberšikany. Podle výzkumné zprávy EU Kids Online uvedlo 20 % dětí a dospívajících⁴, že jejich rodiče, případně opatrovníci o nich sdíleli informace na internetu, aniž by se jich předtím zeptali na souhlas. V průměru 7 % dotazovaných se následně kvůli

³ V originále „*Criminal, Illegal, or Similarly Dangerous Activities*“

⁴ Jednalo se o průměrnou hodnotu ze všech států, v nichž probíhalo dotazování. Konkrétně v České republice to bylo 24 %, v dalších členských zemích EU pak 8-36 %.

sdílenému obsahu setkala s negativními či zraňujícími komentáři (Smahel et al, 2020). Dítě může být vystaveno kritice nejen na sociálních sítích, ale následně i v reálném světě, například ze strany spolužáků ve škole (Ševčíková et al., 2014).

Sdílení podrobných a osobních informací na sociálních sítích také ke zvyšuje šanci, že se dítě v budoucnu stane obětí podvodu nebo dojde ke krádeži jeho identity (Coughlan, 2018). Podobným rizikem spojeným s krádeží identity je pak digitální únos, kdy cizí osoby mohou předstírat, že se jedná o jejich vlastní dítě (Whigham, 2015).

Dalším nebezpečím, kterého se rodiče často obávají, je také zneužití obsahu sexuálními predátory. V důsledku veřejného sdílení takových údajů, jako je například místo bydliště, případně adresa školy, kam dítě chodí, může v extrémních případech vést až ke stalkingu, případě i k únosu dítěte (Minkus et al., 2015). Příspěvky, které jsou zveřejněny na sociálních sítích, se také poměrně snadno mohou dostat na weby sloužící k výměně a ukládání dětské pornografie. Například v roce 2020 se v českých médiích objevil případ několika dětí, jejichž fotky byly nalezeny na ruských pedofilních serverech, a to včetně osobních informací (Juna, Burýšek, 2020). Podle australského komisaře pro internetovou bezpečnost je zhruba 50 % všech sdílených materiálů na těchto webech převzato právě ze sociálních sítí (Richards, 2015).

Plunkett dále v souvislosti s výrobou dětské pornografie varuje před tím, že ke zneužití již v dnešní době není nutné, aby na fotce bylo přímo obnažené dítě, ale stačí, když je k dispozici pouze jeho obličej (tamtéž). Tento problém může být v budoucnu ještě umocněn kvůli snadné dostupnosti nástrojů na generaci obsahu pomocí umělé inteligence (Dang, 2024).

2.5.2. Aktivity, které jsou legální, avšak invazivní a podezřelé⁵

Činnosti z této kategorie mohou být eticky sporné, případně se pohybují na hraně zákona. Patří mezi ně především shromažďování či vytěžování osobních dat a jejich následný prodej třetím stranám. Plunkett (2019) upozorňuje, že se nejedná přímo o krádež osobních údajů, ale spíše využívání informací, které byly poskytnuty samotnými uživateli – pokud chce jedinec používat určitou internetovou službu nebo si založit profil na sociální síti, musí nejprve souhlasit s podmínkami používání. V případě rodičů sdílejících obsah o dětech tedy dle jejího výkladu dospělí „platí“ za používání sociálních sítí daty sebe i svých dětí (tamtéž).

Další data jsou pak získávána také při interakci uživatele s webovou stránkou či aplikací – mimo jiné jaký sleduje obsah, jak dlouho, jakým způsobem na příspěvky reaguje. Již v roce

⁵ V původním znění „*Legal, but opaque and suspect*“

2013 bylo zjištěno, že například pomocí analýzy „olajkovaných“ stránek na Facebooku, které uživatelé označili tlačítkem „to se mi líbí“, se dají velmi přesně odhadnout konkrétní informace, jako je dosažené vzdělání, náboženské přesvědčení, sexuální i politická orientace nebo osobnostní rysy (Kosinski, 2013).

V souvislosti se sbíráním uživatelských údajů bývá někdy používán výraz datafikace, tedy „*transformace sociálních akcí do online kvantifikovaných dat, což umožňuje sledování a prediktivní analýzu v reálném čase*“ (Shilova, 2018). Dalším souvisejícím termínem je pak takzvaný kapitalismus dohledu, což je forma systému, v němž jsou osobní data využívána k monetizaci a maximalizaci zisku (Zuboff, 2015).

Samotné korporace se zaštiťují tím, že získané informace jim umožňují vylepšovat jejich produkty a uživatelský zážitek. Způsob, jakým nakládají s těmito daty však bývá často kritizován jako netransparentní. Například společnost Meta, pod kterou spadají mimo jiné Facebook, Instagram či WhatsApp, čelí v současné době podezření, že shromažďovala až příliš velké množství dat o uživateli (Cooban, 2024).

Uživatelská data jsou velmi cenným artiklem v mnoha odvětvích, jako je bankovníctví, pojišťovnictví nebo marketing. Zejména data dětí jsou v tomto ohledu žádaná, jelikož umožňují firmám vytvářet detailní profily potenciálních zákazníků už od dětství. Následně mohou být využívána například pro behaviorální cílení reklam, ale také při výběrových řízeních nebo přijímacích zkouškách na univerzity. Vytváření takto podrobných profilů dětí proto může vést k potenciálně diskriminačním praktikám v jejich pozdějším životě, například při hledání zaměstnání (Children's Comisioner England, 2018).

2.5.3. Vytváření vlastní identity a sebeuvědomění⁶

Jak už bylo zmíněno v předchozích částech této práce, rodiče publikováním příspěvků vytvářejí svým dětem digitální stopy, což může mít dopad na jejich budoucí život. V momentě, kdy si pak samo dítě založí profil na některé sociální síti, může být konfrontováno s již existující digitální identitou, kterou za něj v předcházejících letech vytvořili jeho rodiče. To následně může mít negativní dopady na sebevědomí dítěte či mezilidské vztahy s jeho okolím (Plunkett, 2019).

⁶ V původním znění *Personal Identity: Reputation and Sense of Self*

2.5.4 Sharenting a negativní vliv na rodiče

Sharenting a obecně sdílení rodičovství na internetu má v tomto ohledu negativní dopady také na samotné rodiče. Srovnávání se s ostatními rodinami na sociálních sítích totiž někdy vede k tomu, že se u nich objevují negativní pocity a připadá jim, že se dostatečně nevěnují svým dětem a nejsou dobrými rodiči (Coyne, 2017).

Potvrzuje to například výzkum Kirkpatrick a Lee (2022), které se zabývaly otázkou, jakým způsobem ovlivňuje matky v reálném světě zobrazování mateřství na sociální síti Instagram. Respondentkám ukázaly několik instagramových příspěvků, které pocházely jak z účtů profesionálních matek influencerek, tak i od běžných uživatelky. Polovina z nich prezentovala idealizované zobrazení mateřské role – například uklizený dům, usměvavé děti a upravenou matku s make-upem, druhá polovina pak obsahovala více autentická zobrazení reality. Vystavení se idealizovaným příspěvkům zvyšovalo u respondentek pocity závidosti a úzkosti, bez ohledu na to, zda šlo o příspěvek matky influencerky nebo běžné matky uživatelky (tamtéž). V neposlední řadě pak může mít sharenting negativní dopady na vztah mezi rodičem a dítětem, případně i na další členy rodiny. Podrobněji se vlivu sharentingu na vztahy v rodině věnuji v další části této práce.

2.6 Sharenting a vztahy v rodině

Sharenting může ovlivňovat vztahy mezi jednotlivými členy rodiny, a to jak pozitivně, tak i negativně. V rodině například dochází k neshodám, pokud mají její členové rozdílné postoje ohledně soukromí a sdílení obsahu. Problematická může být komunikace zejména mezi rozvedenými rodiči, kteří žijí odděleně a mají zároveň protichůdné názory ohledně publikování příspěvků o dětech. Někdy se sharentingu věnují také další rodinní příslušníci, například prarodiče, což také někdy přispívá ke zvyšování napětí v rodině (Kumar, Schoenebeck, 2015).

V případě vymezování hranic mezi jednotlivými rodinnými příslušníky pak Kumar a Schoenebeck rozlišují preventivní a korektivní strategie, pomocí kterých lze v rodině nastavit určité hranice. Mezi preventivní strategie patří obeznámení dalších členů rodiny s předem vymezenými pravidly, která by se měla při sdílení na sociálních sítích dodržovat. Korektivní postupy pak zahrnují včasnou a aktivní komunikaci s ostatními členy rodiny v případě, že budou tato pravidla porušena (tamtéž).

Nastavování hranic mezi dítětem a dospělým však může být komplikovanější, neboť dítě je většinou v méně výhodné pozici. Rodič jakožto zákonný zástupce by měl za dítě

zodpovídat a často má tedy pocit, že může rozhodovat i o tom, jaké konkrétní příspěvky umístí na internet (Moser et al., 2017; Lipu a Siibak, 2019).

Zejména adolescenti někdy vnímají tuto aktivitu rodičů negativně a sdílení na sociálních sítích jim může připadat ztrapňující (Ouvrein a Verswijvel, 2019). Pokud ovšem rodiče sdílí příspěvky, které děti vnímají pozitivně (například když se jim líbí, jak vypadají na fotce), může to mít naopak příznivý efekt na jejich vzájemný vztah (Moser et al., 2017).

Macek (2003) označuje adolescenci jako vývojové období zhruba mezi 10 a 20 lety, přičemž se dá rozdělit na tři fáze: časnou (10-13 let), střední (14-16 let) a pozdní (17-20 let). Ačkoliv každá z těchto fází má svá vlastní specifika, obecně lze říci, že adolescence je považována za přechod mezi dětstvím a dospělostí. V průběhu této životní etapy dochází k výrazným fyzickým i duševním změnám, mezi důležité vývojové potřeby patří mimo jiné budování autonomie a hledání vlastní identity. Pro dospívající je také často velmi důležité, jak je vnímá okolí a jejich vrstevníci (tamtéž).

Komplikací může být v tomto ohledu skutečnost, že rodiče většinou mají tendenci sdílet více obsahu v době, kdy jsou děti mladší, přibližně do čtyř let věku. S přibývajícím věkem se pak frekvence snižuje (Livingstone et al., 2018). Velká část příspěvků je tedy umístěna na sociální sítě během období, kdy ještě dítě nemá příliš možnost se vůči rodičům vymezit, nebo si uvědomovat informace o své digitální identitě. V momentě, kdy jsou již děti dostatečně staré na to, aby vyjádřily svůj případný nesouhlas s publikací obsahu, mají už vytvořeno velké množství digitálních stop v řádu stovek či tisíců příspěvků. Během dospívání pak mohou přehodnotit své původní postoje a na sdílený obsah z období svého dětství pohlížet více kriticky (Ouvrein a Verswijvel 2019). Avšak i když následně rodiče vyslechnou jejich přání a příspěvky smažou, není zaručeno, že tyto stopy z internetu zcela zmizí.

2.7 Právní aspekty

Z právního hlediska se při sdílení příspěvků střetává právo dítěte na soukromí s právem rodiče na svobodu projevu a sebevyjádření. V krajních případech pak může dojít k tomu, že se rodinné spory ohledně sharentingu řeší soudní cestou. V roce 2018 například italský soud nařídil matce šestnáctiletého chlapce, aby ze svých účtů na sociálních sítích odstranila jeho fotografie a videa. Matce byl uložen zákaz publikovat další fotografie syna bez jeho souhlasu, pokud by nadále

příspěvky zveřejňovala na sociálních sítích, hrozila by jí pokuta ve výši 10 tisíc eur (Smith, 2018).

Ačkoliv jde o poměrně ojedinělý případ, podle názoru některých odborníků může v budoucnu podobných soudních sporů přibývat (Staufenberg, 2016). Některé státy, jako například Francie, se proto již snaží sharenting reflektovat ve své legislativě. Francouzský zákon schválený v roce 2023 je v tomto ohledu první svého druhu na světě. Nová legislativa stanovuje ochranu soukromí dětí jako zákonnou povinnost rodičů. V závažnějších případech může soud rodičům zcela zakázat, aby publikovali na internetu příspěvky o svém dítěti (Kayali, 2023).

Pro členské státy Evropské unie, mezi které spadá i Česká republika, platí již několik let směrnice GDPR⁷. Ačkoliv jde o jeden z nejprísnejších právních předpisů o ochraně soukromí na světě, někteří odborníci jej ve vztahu k sharentingu pokládají za nedostačující (Donovan, 2020). Upozorňují především na to, že směrnice se zaměřuje spíše na ochranu dat dětí před cizími osobami a subjekty, ale ne jejich vlastními rodiči (Bessant, Schnebbe, 2022). Donovan (2020) například kritizuje, že směrnice GDPR „*předává dohled nad digitálním soukromím nezletilých do rukou rodičů, bez ohledu na jejich digitální kompetence.*“

2.8 Prevence a osvětové kampaně, edukace rodičů

V zahraničí se během posledních pár let objevilo několik kampaní zaměřených na téma sharentingu, přičemž některé si získaly pozornost i v českých médiích. Jedním z nich byl projekt s názvem #DeinKindAuchtNicht (Vaše Dítě Taky Ne), německé bloggerky Toyah Diebel. Ta vytvořila sérii fotografií, která ukazuje dospělé lidi v různých nelichotivých situacích, například během sezení na nočníku nebo s obličejem umazaným od jídla. Skrze toto zasazení do nového kontextu autorka upozorňuje na fakt, že podobné fotografie dospělých by většinou z nich připadaly nevhodné a sami by je pravděpodobně na internet neumístili. Celou fotogalerii pak doplňuje výstižný text: „*Takový obrázek byste nikdy nezveřejnili? Vaše dítě taky ne.*“⁸ (Váňová, 2019; Diebel, 2024).

O pár let později, v roce 2021, vznikl pod záštitou Unicef Norway krátký spot varující před sharentingem. Autoři se inspirovali skutečným případem dívky, jejíž rodiče o ní sdíleli na

⁷ Celým názvem General Data Protection Regulation, česky Obecné nařízení o ochraně osobních údajů.

⁸ V původním znění: „*So ein bild von dir Würdest du nie posten? Dein kind auch nicht.*“

internetu velké množství příspěvků. Ve videu můžeme vidět tuto dívku, která vstupuje do galerie a zamíří na výstavu s názvem „Sara Nordheim: Stálá Expozice“.⁹ Následně prochází kolem řady svých vlastních fotografií, přičemž v závěru se objevuje informace, že průměrné dvanáctileté dítě má v tomto věku na sociálních sítích zhruba 1300 fotografií, které sdíleli právě jeho rodiče. Poté fotografie zmizí a místo nich se začnou objevovat obličejové fotky lidí, kteří skrze obrazovku dívku pozorují. Tento záběr je následně doplněn o text, který varuje, že sdílené fotografie mohou být kýmkoliv zneužity (Moe, 2021).

Jedním z nejnovějších počinů je pak reklamní kampaň od společnosti Deutsche Telekom¹⁰ z roku 2023. S využitím umělé inteligence bylo vytvořeno deepfake video s názvem „Zpráva od Elly.“ V tomto videu pak uměle vygenerovaná dívka jménem Ella varuje rodiče před publikováním osobních informací a zmiňuje nejruznější rizika, která se sharentingem souvisí (Lišková, 2023).

Ukazuje se, že intervence například v podobě videa je v rámci zvyšování povědomí o sharentingu vhodnou strategií, protože může pomoci k tomu, aby rodiče přehodnotili své postoje ke sdílení na sociálních sítích (Williams-Ceci, 2021).

I přesto je však edukace dospělých ohledně nebezpečí v online prostoru stále opomíjeným tématem. Většina preventivních a osvětových kampaní s tematikou rizikového chování na internetu je totiž cílená spíše na děti a dospívající, rodiče jsou v tomto ohledu poměrně přehlíženou skupinou. René Szotkovski (2022) však připomíná, že je v oblasti mediálního vzdělávání je velmi důležité soustředit se i na ně: „Neméně důležité je také orientovat se na rodiče, kteří by měli být primárním zdrojem prevence zaměřené na děti. Rodiče je však nutné v této oblasti systematicky vzdělávat a naučit je mimo jiného chránit osobní údaje svých vlastních dětí.“

⁹ V původním znění: „Sara Nordheim: A Permanent Exhibition.“

¹⁰ U nás známá pod názvem T-Mobile.

3.VÝZKUMNÁ ČÁST

3.1 Metodologie

Jako výzkumnou metodu jsem zvolila polostrukturovaný rozhovor. Polostrukturovaný rozhovor patří mezi kvalitativní metody výzkumu, přičemž jeho hlavní výhodou je flexibilita. Tato metoda umožňuje prozkoumat všechny podstatné oblasti daného fenoménu, ale zároveň zachovává při dotazování určitou volnost. Není zde přesně určeno pořadí otázek, ale spíše jen tematické okruhy, kterých se při rozhovoru výzkumník drží. V některých případech tedy lze otázky přeskokovat, případně doplňovat nové. Kvalitativní výzkum negeneruje na rozdíl od kvantitativního výzkumu numerická data, ale používá se spíše k popisování přesvědčení, zkušeností či názorů zkoumaných subjektů. Zároveň díky němu můžeme získat hloubkový vhled do určité problematiky a také detailní popisy konkrétních případů. Mezi jeho hlavní nevýhody patří obtížná replikovatelnost a subjektivita dat. (Hendl, 2023).

3.2 Popis výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek tvoří 14 osob, konkrétněji 7 rodičů a 7 dětí. Respondenti byli získáváni takzvanou metodou sněhové koule. Tento typ výběru je založen na získávání respondentů skrze nominaci jinými, nám již známými respondenty, využívá tedy již existující sociální vazby v populaci. (Disman, 2021)

V rámci prvotního výběru došlo k oslovení prvních tří respondentů, přičemž všichni pocházeli buď z Prahy, nebo Středočeského kraje. Kritériem pro jejich výběr byla skutečnost, že všichni respondenti byli rodiči dítěte v odpovídajícím věku, konkrétně v rozmezí 9 až 12 let. Zároveň měl každý z těchto oslovených rodičů účet na minimálně jedné sociální síti, například na Facebooku. Tito prvotní respondenti byli následně požádáni o doporučení dalších rodičů, kteří splňují dané podmínky.

Při vybírání respondentů jsem se zároveň snažila o to, aby mezi dotazovanými dětmi byli jak chlapci, tak dívky. Také v případě rodičů jsem se snažila o zahrnutí otců i matek. Níže je anonymizovaný přehled respondentů:

Kód respondenta	Pohlaví	Věk
R1	Muž	45
R2	Žena	43
R3	Muž	47
R4	Žena	46
R5	Žena	44
R6	Žena	43
R7	Muž	51

Tabulka č.1; zdroj: vlastní

Kód respondenta	Pohlaví	Věk
D1	Chlapec	11 let
D2	Chlapec	11 let
D3	Dívka	9 let
D4	Chlapec	12 let
D5	Chlapec	12 let
D6	Dívka	10 let
D7	Dívka	11 let

Tabulka č.2; zdroj: vlastní

U dětí byl podmínkou pro zahrnutí do výzkumu jejich věk. Všem dotazovaným dětem bylo v době výzkumu méně než 13 let, byly tedy mladší, než je oficiálně povoleno pro používání většiny sociálních sítí (např. Instagram, Facebook, WhatsApp). V tomto věku by teoreticky velká část jejich digitální stopy měla vznikat na základě aktivity jejich rodičů.

3.3 Etické aspekty výzkumu

Součástí každého výzkumu by mělo být dodržování etických zásad, což platí zejména při kvalitativním způsobu zkoumání, v němž se zabýváme subjektivními názory a konkrétními zkušenostmi respondentů (Disman, 2021).

V případě tohoto konkrétního výzkumu jsem dbala zejména na zachování anonymity respondentů, z toho důvodu také nejsou nikde uvedena jejich konkrétní jména. Každý účastník výzkumu dostal pouze kódové označení s číslem a písmenem. Před realizací rozhovorů s dětmi bylo nutné získat nejen souhlas dětí, ale také souhlas jejich rodičů, jakožto zákonných zástupců. Ještě před samotným rozhovorem pak byli všichni respondenti informováni o nahrávání a také o tom, že získané informace budou anonymizovány. V průběhu rozhovorů měli všichni respondenti možnost přeskokovat otázky, pokud by jim připadaly příliš osobní nebo nevhodné. Zároveň všichni respondenti dostali možnost od výzkumu odstoupit nebo své výpovědi zpětně stáhnout a do výzkumu je nezařadit, což však žádný z nich k dnešnímu dni neučinil.

3.4 Sběr a analýza dat

Pro účely výzkumu bylo provedeno celkem 14 rozhovorů s dětmi a jejich rodiči (celkem tedy šlo o 7 dvojic). Rozhovory byly vedeny vždy s dítětem a rodičem zvlášť, aby nemohlo dojít k případnému ovlivňování jejich odpovědí. Rozhovory byly nahrávány a poté proběhla transkripce nahrávek do textové podoby. Ukázky ze dvou realizovaných rozhovorů (jeden s rodičem a jeden s dítětem) jsou k dispozici v přílohách této práce.

Následně jsem rozhovory pročetla a pomocí metody otevřeného kódování a tematické analýzy jsem na základě pravidelností v odpovědích respondentů vytvářela kódy, které se následně daly sdružovat do obecnějších kategorií. Jednalo se tedy o induktivní způsob zkoumání, kdy se od konkrétních údajů postupuje k větším celkům.

3.5 Cíle výzkumu a výzkumné otázky

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, jakým způsobem vnímají rodiče a děti sharenting, případně zda a jak se jejich pohledy na tuto problematiku odlišují. Zajímalo mě tedy, jakým způsobem rodiče přistupují ke sdílení příspěvků o svých dětech na sociálních sítích, jestli jim například sdílení připadá bezpečné.

Dále bylo předmětem zkoumání, zda a jakým způsobem společně komunikují v otázkách sdílení obsahu na sociálních sítích, jestli se například rodiče zeptají dítěte na souhlas před tím, než určitý příspěvek publikují, nebo jakým způsobem si vymezují hranice toho, co už jim nepřípadá vhodné sdílet. V rozhovorech jsme také probírali také to, jaké výhody, nevýhody či rizika rodiče i děti spatřují ve sdílení obsahu na sociálních sítích a zda se spolu doma o těchto tématech baví.

Výzkumné otázky byly formulovány následovně:

VO1: Jaký postoj zaujímají k sharentingu rodiče?

VO2: Uvědomují si rodiče rizika související se sharentingem?

VO3: Jaký postoj zaujímají k sharentingu děti?

VO4: Jak v rodinách probíhá komunikace ohledně rodičovského sdílení obsahu na sítích?

3.6 Vyhodnocení výzkumu

3.6.1 Návyky rodičů při používání sociálních sítí a sdílení obsahu

V této části dotazování jsem se snažila zjistit, jaké sociální sítě rodiče používají a případně k jakým účelům. Z odpovědí je zřejmé, že každý z dotazovaných rodičů používá minimálně jednu sociální síť. Nejčastěji šlo o Facebook a WhatsApp, v jednom případě byl zmíněn také Instagram, ale pouze k pasivnímu sledování obsahu. Na dalších sociálních sítích se dle svých slov rodiče příliš nepohybují.

„Používám WhatsApp místo posílání sms. Facebook mám pouze kvůli skupině, která se týká dceřina kroužku. Jinak mě sociální sítě moc nebaví.“ (Rodič č.6)

Ve dvou případech rodiče zmínili, že na Facebook občas umísťují příspěvky, ve kterých figurují jejich děti. Oba respondenti zmínili, že mají viditelnost příspěvků nastavenou pro přátele.

„Řekla bych, že aktuálně je to maximálně tak jedna rodinná fotka měsíčně. Na Facebooku mám ale nastavené, že ty příspěvky, které vložím, mohou vidět jen přátelé. Těch mám 45.“ (Rodič č.5)

„Ano, mám omezenou viditelnost jen na přátele. U některých příspěvků přidávám přátele označených lidí, když to uznám jako vhodné.“ (Rodič č.3)

Všichni dotazovaní rodiče zároveň uvedli, že někdy posílají fotografie či videa svých dětí přes WhatsApp dalším členům rodiny, jako jsou například prarodiče. I v případě, že rodiče na sociálních sítích nesdílí žádný obsah veřejně, posílají fotografie či videa dětí pomocí chatovacích aplikací. Tento způsob sdílení jim většinou připadá výrazně bezpečnější než publikování příspěvků například na facebookovém profilu.

„Neumistuji veřejně na sociální síť žádný obsah, ani ten, co se týká mých dětí. Mezi rodinou si posíláme přes WhatsApp fotky například z výletů.“ (Rodič č.6)

„Fotky a videa posílám jen přes Whatsapp v uzavřených skupinách, jinak fotky nesdílím. Jsou tam jenom členové rodiny.“ (Rodič č.7)

3.6.2 Návyky dětí při používání sociálních sítí a sdílení obsahu

Při rozhovorech s dětmi jsem postupovala podobně jako při rozhovorech s rodiči. Nejprve mě tedy zajímalo, zda se pohybují na nějaké sociální síti a k čemu ji případně používají. Navzdory původnímu předpokladu jsou již děti v tomto věku leckdy aktivními účastníky a uživateli sociálních sítí, krom jedné dívky byli například všichni dětské respondenty aktivní na WhatsAppu. Ten využívají hlavně pro komunikaci s kamarády, případně i se svými rodiči. V jednom případě měl dvanáctiletý chlapec založený profil na Facebooku.

„Mám WhatsApp a mám i Facebook. Tam mám v přátelích kamarády ze školy a z fotbalu, pak bratrance, sestřenici. A mámu.“ (Dítě č.5)

Matka v tomto konkrétním případě o existenci facebookového účtu věděla. Ačkoliv oficiální věková hranice pro založení účtu na Facebooku je 13 let, připadalo jí to v pořádku, protože syna si přidala do přátel a díky tomu má pocit, že má přehled o jeho aktivitách. Některé z dětí si byly vědomy toho, že pro určité sociální síť platí věková omezení. Jeden z dětských respondentů například uvedl:

„Facebook a Instagram je až od 13, takže ten mít nemůžu.“ (Dítě č.1)

Zajímavé v tomto ohledu však je, že dotazovaný chlapec ve své předešlé odpovědi zmínil používání WhatsAppu, přičemž tato chatovací aplikace má také minimální věkovou hranici stanovenou na 13 let, v rámci Evropské unie 16 let. Většina rodičů o této skutečnosti nevěděla, přestože jejich děti WhatsApp používají. Používání této aplikace jim ale připadalo poměrně bezpečné, protože je zaměřená spíše na soukromé chatování než na přidávání

veřejných příspěvků. Všechny děti dále zmínily, že vrstevníci v jejich okolí (například kamarádi a spolužáci) se také pohybují na sociálních sítích:

„Někteří už mají facebook a zveřejňují videa na YouTube. Já ale nesmím a ani nechci.“ (Dítě č.6)

„Někteří mají Tik Tok, YouTube mají všichni, někdo má WhatsApp. Připadá mi, že jsem v tom trochu jiná. Občas mě mrzí, že si chci vyhledat třeba nějakou písničku na TikToku, ale nemůžu.“ (Dítě č.3)

„Většina jich má víc sociálních sítí, třeba Facebook, TikTok, Instagram, mají to neomezeně.“ (Dítě č.4)

Dále děti uvádějí, že často používají YouTube, ale většinou jsou jen pasivními sledujícími a nenahrávají na tuto platformu žádný obsah. Pouze v jednom případě respondent uvedl, že natáčí na YouTube vlastní videa, která jsou veřejně přístupná.

„Jo, mám na YouTube svůj vlastní kanál a natáčím tam různé videa, třeba jak hraju florbal, různé zajímavosti, jak dělat různé triky s míčkem a tak. Mám tam už teď 132 odběratelů.“ (Dítě č.2)

Také v tomto případě matka uvedla, že o aktivitě svého syna ví.

„Ano. Sledujeme spolu natočená videa, která dává na YouTube a jednou za čas i stránky, které sleduje. Říkáme mu, aby ve videích nikdy nezveřejňoval osobní informace, třeba adresu nebo svoje celé jméno a příjmení. Taky má zakázáno natáčet mladší ségru.“ (Rodič č.2)

V souvislosti s aktivitami svých dětí na sítích všichni rodiče uvedli, že se baví se svými dětmi o bezpečnosti a o případných rizicích, která může sdílení obsahu přinášet. Jedna z respondentek například zmínila, že v rodině používají službu Family link, která umožňuje rodičům například filtrovat obsah, který se dítěti zobrazí při vyhledávání na Google nebo YouTube.

„Bavíme se se synem o tom, aby nikde na sítích nepsal své jméno, adresu, kam chodí do školy.“ (Rodič č.1)

„Ano. Kontroluju mu historii telefonu a nahlížím do WhatsAppu. Máme nastavený family link.“ (Rodič č.5)

„Samozřejmě je to odstupňované podle věku, nicméně máme přístup alespoň na část profilů našich dětí.“ (Rodič č.3)

Rodiče považují téma internetové bezpečnosti za důležité, při edukaci dětí se zaměřují nejvíce na nebezpečí ze strany cizích osob. Svoje vlastní schopnosti a znalosti o sociálních sítích pak většinou hodnotili jako průměrné až mírně nadprůměrné. Podle názorů některých dětí ale rodiče ve znalosti sociálních sítí trochu zaostávají.

„Myslím, že děti mají někdy o tom větší znalosti než rodiče. Rodiče znají dobře možná Facebook, ale ne ostatní sítě.“ (Dítě č.5)

Rodiče i děti se shodují v tom, že tematika bezpečného chování ve vztahu k sociálním sítím je důležitá a mělo by se o tom více mluvit.

3.6.3 Vhodný a nevhodný obsah

V další části dotazování mě zajímalo, jaký typ příspěvků připadá rodičům bezpečné sdílet a co by naopak nezveřejnili. Dva rodiče, kteří umisťují příspěvky na Facebook uvedli, že se nejčastěji jedná o rodinné fotografie z různých akcí a výletů, případně rodinných setkání a oslav.

„Na Facebooku sdílím fotky z výletů, nebo různých rodinných událostí. Nicméně máme i rodinný chat a tam sdílíme kde co z našich rodinných záležitostí. Se členy širší rodiny pak sdílíme relativně často různé příspěvky, fotky i videa, tak minimálně jednou měsíčně. S ostatními kamarády ale teď už jen zřídka.“ (Rodič č.3)

„Občas sdílím i přímo na svém facebookovém profilu, ale viditelnost mám omezenou pouze pro přátele. Většinou fotky z nějakého výletu nebo podobné akce.“ (Rodič č.5)

Zbylí rodiče posílají obsah pouze v rámci aplikací WhatsApp či Messenger, většinou dalším příbuzným nebo rodinným přátelům. Jednalo se většinou o fotografie či videa z různých rodinných výletů a oslav, případně i každodenní momentky.

„Máme uzavřenou skupinu s kamarádkama, které mají stejně staré děti. Takže když třeba jedeme spolu na výlet, tak si tam pošleme fotky. Veřejně ale nic nedávám, přijde mi to takhle bezpečnější.“ (Rodič č.6)

„Osobně mi nepřipadá bezpečné dávat na síť fotky s obličejem. Posílám fotky nebo videa jen v rámci soukromé konverzace.“ (Rodič č.4)

„Jsou to občas i obyčejné věci, třeba když jsme venku na zahradě. Takové běžné situace, řekl bych.“ (Rodič č.1)

Všichni respondenti se shodovali v tom, že by jim nepřipadalo bezpečné sdílet příspěvky, které zachycují nahé děti, případně mohou sloužit k určení jejich bydliště či místa, na kterém se právě nacházejí.

„Není dobré sdílet fotky spoře oblečených nebo nahých dětí, je to nebezpečné, fotky se můžou dostat například k pedofilům.“ (Rodič č.4)

„Určitě bych nikdy nezveřejnil nic, kde jsou děti nahaté, nebo jen v plavkách.“ (Rodič č.7)

„Jedna má kamarádka jednou napsala u příspěvku s fotkou i název školy, kam její malá dcera chodí. Tyto konkrétní informace týkající se dětí není úplně dobré zveřejňovat. Mám jinou známou, která má v přátelích cca 300 lidí a pak už není reálně mít přehled, co je kdo za člověka...“ (Rodič č.5)

Děti také jako rizikové vnímaly příspěvky, ze kterých se dá odhalit místo bydliště. Mezi příspěvky, které dětem připadaly v pořádku, patří rodinné fotografie z různých dovolených a výletů, dále pak fotky týkající se jejich koníčků a zálib. Neutrálně či pozitivně se děti vyjadřovaly také k příspěvkům, které zachycují nějaký jejich úspěch, například vyhraný sportovní zápas nebo vystoupení v nějakém kroužku.

„Třeba fotky z fotbalu, to potěší.“ (Dítě č.5)

„Fotky, jak jedu na koni, nebo jak hraju na hudební nástroje.“ (Dítě č.4)

„Fotky s legem!“ (Dítě č.7)

3.6.4 Souhlas se sdílením

Šest ze sedmi respondentů se svých dětí na souhlas se sdílením neptá. Toto rozhodnutí odůvodňují například tím, že sami vždy dostatečně zvažují, jaký typ obsahu je vhodné na sociálních sítích sdílet.

„Obvykle se neptám, spíše zvažuji sám, zda je to vhodné nebo ne. Upřímně mě to ani nenapadlo, protože sám dost přemýšlím nad vhodností každého příspěvku.“

(Rodič č.3)

„Neptám se, z mého pohledu jedna fotka měsíčně, z výletu nebo ze sportu je v pořádku.“

(Rodič č.5)

Dalším argumentem rodičů pak bylo to, že fotografie nebo videa posílají pouze v rámci soukromých konverzací blízkým lidem, kteří se s dětmi osobně znají. Nemají tedy potřebu se jich ptát, protože se jedná o rodinné přátele či příbuzné.

„Vzhledem k tomu, že fotky sdílím jen s rodinou a kamarády a nikde veřejně obsah nedávám, nebavíme se o tom.“ (Rodič č.2)

Pouze jedna respondentka uvedla, že se své dcery vždy ptá na souhlas a činí tak i v případě, že se jedná o posílání obsahu blízkým příbuzným. Pokud by s tím dcera nesouhlasila, matka by daný příspěvek neodeslala.

„Nedávám veřejně obsah týkající se dětí, ale pokud posílám fotku rodině, tak dětem řeknu, co a komu posílám a pokud souhlasí, pošlu.“ (Rodič č.6)

Následně toto tvrzení její dcera potvrdila v rozhovoru:

„Máma se mě vždycky ptá, než fotku pošle. Nevím, jestli se takhle ptají všichni rodiče“

(Dítě č.6)

Další děti pak uvedly, že ačkoliv se jich rodiče neptají na souhlas, nevadí jim to, protože obsah sdílí pouze v rámci rodiny, případně přidávají takové fotografie, které považují za nezávadné.

„Neptají se, ale posílají to jen rodině, to mi nevadí.“ (Dítě č.4)

„Mě se doma máma neptá, ale moje fotky nedává na Facebook často a když jo, tak sport a výlety mi nevadí.“ (Dítě č.5)

„Když táta občas pošle přes WhatsApp moji fotku třeba babičce, tak mi to nevadí.“

(Dítě č.7)

Z odpovědí vyplývá, že děti v otázkách sdílení svým rodičům důvěřují a spoléhají na to, že by o nich na sítích nezveřejnili nic špatného.

„Rodiče jsou v pohodě. Máma by nedala na Facebook nějakou mou špatnou nebo trapnou fotku.“ (Dítě č.5)

Pokud by se jich rodiče ptali pokaždé před sdílením příspěvku, tak by to některým z nich připadalo zbytečné. Například jedna z dívek uvedla:

„Podle mě rodiče chápou, co se tam může dát a co už ne, takže není potřeba se domlouvat. Možná kdyby tam chtěli dát něco vtipnýho, tak jo, ale kdyby to byla třeba fotka s mojí sestrou, tak by se mě asi nemuseli ptát; kdyby to bylo hezký, ta fotka.“ (Dítě č.3)

3.6.5 Reakce na nevhodný příspěvek

Žádnému z dětí se nikdy nestalo, že by rodiče sdíleli přes sociální sítě například nějakou nevhodnou fotku. Požádala jsem je proto, ať si teoreticky takovou situaci zkusí představit a popíší mi svou reakci.

„Cítila bych se smutně, byla bych zklamaná, že to tam dali...anebo bych se tomu zasmála. Řekla bych jim, že mě to mrzí, ale jinak bych s tím nic nedělala. Nebo bych se jich zeptala, proč to tam dali.“ (Dítě č.3)

„Cítil bych se trapně, řekl bych jim, aby to nikam nedávali.“ (Dítě č.4)

„No, tak to bych nechtěl mít třeba trapnou fotku na Facebooku, to by mě naštvalo. Řekl bych jim to.“ (Dítě č.5)

„Asi bych se cítila špatně a styděla bych se. Šla bych jim říct, aby to rychle smazali.“ (Dítě č.7)

„Potají bych zablokoval ten účet, jestli by to šlo.“ (Dítě č.1)

Také žádný z rodičů se údajně nikdy nesetkal s negativní odezvou od dětí v reakci na své příspěvky. Zároveň ale všichni rodiče uvedli, že kdyby se teoreticky něco takového stalo, tak by příspěvek na žádost dítěte smazali.

„Kdyby jí to opravdu vadilo a dala to najevo, tak bych jí určitě vyšel vstříc a dal příspěvek pryč.“ (Rodič č.3)

„Syn žádnou zveřejněnou fotku negativně nikdy nekomentoval. Ale kdyby mu teoreticky něco vadilo, tak bych to smazala.“ (Rodič č.5)

3.6.6 Celková pozitiva a negativa sharentingu z pohledu rodičů a dětí

Poslední oblastí, kterou jsme v rozhovorech většinou probírali, byla celková pozitiva a negativa sharentingu. Rodiče i děti shodně jako hlavní pozitiva uváděli možnost kontaktu s rodinou nebo archivaci vzpomínek.

„Je to hlavně dobrý způsob, jak být v kontaktu s příbuznými.“ (Rodič č.1)

„Určitě je to dobrá archivace vzpomínek, která je dobře dostupná odkudkoliv. A zároveň je to dobré pro kontakt se vzdálenější rodinou.“ (Rodič č.3)

Zmiňovali však také negativa spojená se sdílením obsahu. Jako největší riziko pak všichni vyhodnotili sexuální predátory a ve čtyřech případech také rodiče zmínili možnost kyberšikany. V některých odpovědích pak rodiče uváděli obavy z nástrojů umělé inteligence.

„Mám obavy ze zneužití fotografií. S nástupem AI se dají velmi jednoduše vytvořit fake profily nebo nahé fotky nebo jiné věci na základě jednoduše dostupných běžných fotek. Dřív to nebylo tak jednoduché – ta jednoduchost a dostupnost je pro mě největším strašákem.“ (Rodič č.3)

„Myslím si, že informace o bezpečném používání sociálních sítí chybí. A uvědomuji si nyní více než v minulých letech, že mnohem více hrozí, že obsah ze sociálních sítí může být zneužit.“ (Rodič č.5)

Podle dětských respondentů je obecně sdílení na sociálních sítích užitečné pro kontakt s kamarády nebo dalšími členy rodiny, třeba s prarodiči. Také je to dobrý způsob, jak se pochlubit zbytkem rodiny a uchovávat si vzpomínky na nějaký významný den, například narozeniny. Zároveň je podle nich však potřeba dbát na to, jaké informace tam člověk přidává. Jako riziko děti zmiňují například možnost, že se kvůli ztrapňujícím fotkám člověk stane terčem kyberšikany na internetu, nebo se mu budou posmívat spolužáci ve škole. Také je podle nich nebezpečné, když si cizí lidé mohou na internetu vyhledat jejich údaje, například adresu.

3.7 Odpovědi na výzkumné otázky

VO1 Jaký postoj zaujímají k sharentingu rodiče?

Všichni dotazovaní rodiče v určité míře sharenting praktikují, nejčastěji ve formě sdílení fotografií či videí svých dětí skrze tzv. instant messaging services. Někteří z nich uvedli, že

v současné době sdílí obsah týkající se jejich dětí méně často než dříve a jsou v tomto ohledu více opatrnější. Obecně se dá říci, že jsou rodiče ochotni sdílet mnohem více obsahu skrze soukromé konverzace, protože tento způsob sdílení vnímají jako bezpečnější a mohou dle svých slov lépe regulovat, komu konkrétně obsah zpřístupňují. Jako pozitivní aspekty sharentingu a zároveň důvody, proč sharenting praktikují, zmiňovali především možnost být v kontaktu s dalšími členy rodiny nebo uchovávat vzpomínky.

VO2 Uvědomují si rodiče rizika související se sharentingem?

Rodiče uvědomují rizika spojená se sharentingem, každý respondent uvedl minimálně jeden druh obavy. především se sexuálními predátory či cizími osobami, které by teoreticky mohly zneužít sdílený obsah. Mezi další zmiňovaná rizika patřila šikana nebo kyberšikana ze strany vrstevníků dítěte, například spolužáků ve škole. Někteří rodiče se také setkali s tím, že jejich známí sdíleli o svých dětech až příliš osobní informace. Zároveň všichni uvádějí, že by uvítali například nějaký osvětový projekt či kampaň zaměřenou na téma sharentingu.

VO3: Jaký postoj zaujímají k sharentingu dětí?

Postoje dětí se příliš neliší od postojů jejich rodičů. Děti jako výhodu sharentingu zmiňují možnost kontaktu s dalšími členy rodiny a nevadí jim, když rodiče posílají jejich fotografie například prarodičům nebo blízkým přátelům. Neutrálně či pozitivně vnímají také to, když rodiče sdílí nějaký obsah týkající se jejich úspěchů nebo zájmů. Jako rizikové pak označují zveřejňování odhalených fotek nebo osobních údajů, jako je například bydliště.

VO4: Jak v rodinách probíhá komunikace ohledně rodičovského sdílení obsahu na sítích?

Rodiče se většinou svých dětí na souhlas se sdílením obsahu neptají, přičemž své rozhodnutí odůvodňují například tím, že příspěvky sdílí jen mezi blízké osoby, případně sami dokáží určit, jestli je příspěvek vhodný. Děti v tomto ohledu rodičům důvěřují. Žádné z dotazovaných dětí se nesetkalo s tím, že by jeho rodiče sdíleli nevhodný obsah. Pokud by však taková situace teoreticky nastala, většina z nich by je požádala o smazání takového obsahu.

3.8 Diskuze

Ačkoliv provedený výzkum může být přínosný a díky získaným datům se podařilo odpovědět na výzkumné otázky, současně je nutné zmínit několik omezení a limitů. Tím prvním je již samotná metodologie, protože kvalitativní výzkum je charakteristický subjektivitou a obtížnou replikovatelností. Zároveň i kvůli použití metody sněhové koule jsou respondenti poměrně homogenní skupinou, pocházejí z podobného socioekonomického prostředí a téměř všichni mají podobnou úroveň vzdělání, zároveň všichni žijí v Praze nebo v blízkosti hlavního města. Dá se tedy očekávat, že v jejich postojích a názorech se nebudou vyskytovat příliš výrazné odchylky.

Vzhledem k povaze výzkumu se také nedají získané výsledky zobecnit na celou populaci. Do budoucna by bylo zajímavé zahrnout do výzkumů na téma sharentingu širší demografickou škálu dotazovaných, aby mezi respondenty byli zastoupeni například rodiče, kteří mají pouze základní vzdělání, případně žijí v různorodých lokalitách.

Užitečná by mohla být také kombinace kvantitativní a kvalitativní metody, například doplnit rozhovory o obsahovou analýzu sdílených příspěvků. Díky triangulaci by tak došlo ke zmírnění slabin jednotlivých metod.

Dalším faktorem, který může přispívat ke zkreslení výsledků, je pravděpodobně příliš nízký věk dětských respondentů. Mým záměrem bylo provést rozhovory s dětmi pod 13 let, avšak v průběhu výzkumu se ukázalo, že některé pojmy a koncepty na téma sharentingu pro ně mohou být ještě obtížně uchopitelné. Možná je tedy vhodnější provádět rozhovory s o pár let staršími respondenty, například ve věku 14 a více let.

Zároveň by bylo zajímavé sledovat, zda a jakým způsobem by se v průběhu času měnily názory na sharenting ve skupině mých současných dětských respondentů, avšak tento způsob výzkumu je časově velmi náročný.

Závěr

Tato bakalářská práce se věnovala tématu sharentingu, přičemž hlavním cílem bylo prozkoumat, jakým způsobem na tento fenomén nahlíží děti ve věku 9-12 let a jejich rodiče. V teoretické části byly nejprve popsány základní pojmy související s tématem, dále byly popsány podoby sharentingu a některé důvody, které rodiče ke sdílení na sociálních sítích vedou. V dalších kapitolách teoretické části jsou rozebrány některá pozitivní i negativní dopady sharentingu na děti a rodiče, právní aspekty a způsob, jakým může rodičovské sdílení ovlivňovat vztahy v rodině. Ve výzkumné části pak byla nastíněna výzkumná metoda, tedy polostrukturovaný rozhovor. Dále byla popsána metoda výběru respondentů, sbírání a následná interpretace získaných dat pomocí tematické analýzy. Z výzkumu vyplynula následující zjištění.

Zaprvé, rodiče vnímají odlišně publikování příspěvků na sociálních sítích typu Facebook či Instagram a sdílení obsahu přes chatovací aplikace, tzv. instant messaging services. Z jejich pohledu tento způsob sdílení minimalizuje některá rizika vyplývající ze sharentingu, ale zároveň jim umožňuje využívat jeho pozitiv (např. archivace vzpomínek, kontakt s rodinou). Zadruhé, rodiče jsou si vědomi toho, že sharenting přináší určitá rizika a může mít také negativní důsledky. Jako nejčastější typ obavy zmiňují sexuální predátory. Zatřetí, rodiče se svých dětí na souhlas se sdílením příspěvků většinou neptají. Pripadá jim, že sami dokáží dostatečně posoudit vhodnost daného příspěvku. Děti těchto rodičů na danou skutečnost nereagují negativně, protože svým rodičům důvěřují. Žádné z dotazovaných dětí se neseťkalo s tím, že by jeho rodiče sdíleli nějakou nevhodnou fotku. Kromě odpovědí na výzkumné otázky byla zajímavým zjištěním skutečnost, že téměř všechny dotazované děti jsou již aktivními uživateli na sociálních sítích a podílejí se tedy na vytváření svých digitálních stop v prostředí internetu, často s vědomím rodičů.

Rodiče i děti v rozhovorech zmiňují potřebnost osvětových kampaní na téma sharentingu, což by mohlo být dobré téma pro budoucí výzkum. Dalším souvisejícím tématem pak může být sdílení ze strany dalších rodinných příslušníků, jako jsou například prarodiče.

Summary

This Bachelor's thesis focused on the topic of sharenting, with the aim of exploring how children aged 9-12 and their parents view the phenomenon. The theoretical part first described the basic concepts related to the topic, then described the forms of sharenting and some of the reasons that lead parents to share on social media. In the following chapters of the theoretical part, some of the positive and negative effects of sharenting on children and parents, legal aspects and the way in which parental sharing can affect family relationships are discussed. The research section then outlines the research method, a semi-structured interview. Furthermore, the method of selecting respondents, collecting and then interpreting the collected data through thematic analysis was described. The following findings emerged from the research.

Firstly, parents perceive differently publishing posts on social networks such as Facebook or Instagram and sharing content via chat applications, so-called instant messaging services. From their point of view, this way of sharing minimises some of the risks of sharenting, but at the same time allows them to benefit from its positives (e.g. archiving memories, contact with family). Secondly, parents are aware that sharenting carries certain risks and can also have negative consequences. They mention sexual predators as the most common type of concern. Third, parents do not usually ask their children for consent to share posts. They feel that they can sufficiently judge the appropriateness of the post themselves. The children of these parents do not react negatively to this fact because they trust their parents. None of the children interviewed had ever experienced their parents sharing an inappropriate photo. In addition to the answers to the research questions, an interesting finding was that almost all of the children interviewed are already active users on social networks and are therefore involved in creating their digital footprints in the online environment, often with the knowledge of their parents.

Parents and children in the interviews mention the need for awareness campaigns on sharenting, which could be a good topic for future research. Another related topic could focus on sharing by other family members such as grandparents.

ZDROJE

ABEL, Susan; MACHIN, Tanya a BROWNLOW, Charlotte, 2021. Social media, rituals, and long-distance family relationship maintenance: A mixed-methods systematic review. Online. *New Media & Society*. Roč. 23, č. 3, s. 632-654. ISSN 1461-4448. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1461444820958717>. [cit. 2024-06-21].

AMMARI, Tawfiq; SCHOENEBECK, Sarita a MORRIS, Meredith, 2014. Accessing Social Support and Overcoming Judgment on Social Media among Parents of Children with Special Needs. Online. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*. 2014-06-05, roč. 8, č. 1, s. 22-31. ISSN 2334-0770. Dostupné z: <https://doi.org/10.1609/icwsm.v8i1.14503>. [cit. 2024-06-24].

AUTENRIETH, Ulla. Family photography in a networked age: Anti-sharenting as a reaction to risk assessment and behaviour adaption. *Digital Parenting: The Challenges for Families in the Digital Age* [online]. 2018, 226-227 Dostupné z: https://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/kapitel-pdf/20_autenrieth.pdf [cit. 2024-04-17].

AVG, 2010. *The AVG Digital Diaries Report: How has technology changed childhood?.* s.2-3. Online. Dostupné z: <https://www.avgdigitaldiaries.com/post/21261547075/digital-diaries-stage-five-full-report> [cit. 2024-04-23].

BARTHOLOMEW, Mitchell K., et al., 2012. New parents' Facebook use at the transition to parenthood. *Family relations*, 61(3), 455-469. doi: 10.1111/j.1741-3729.2012.00708.x. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3650729/> [cit. 2024-04-17].

BESSANT, Claire; NOTTINGHAM, Emma a OSWALD, Marion, 2020. *Sharenting in a socially distanced world*. Online. In: LONDON SCHOOL OF ECONOMICS AND POLITICAL SCIENCE. Parenting for a Digital Future. 12th August 2020. Dostupné z: <https://blogs.lse.ac.uk/parenting4digitalfuture/2020/08/12/sharenting-during-covid/>. [cit. 2024-06-29].

BESSANT, Claire a SCHNEBBE, Maximilian, 2022. Does the GDPR offer a solution to the 'problem' of sharenting? Online. *Datenschutz und Datensicherheit - DuD*. Roč. 46, č. 6, s. 352-356. ISSN 1614-0702. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s11623-022-1618-3>. [cit. 2024-06-27].

BLUM-ROSS, Alicia a LIVINGSTONE, Sonia, 2017. "Sharenting," parent blogging, and the boundaries of the digital self. Online. *Popular Communication*. 2017-04-17, roč. 15, č. 2, s. 110-125. ISSN 1540-5702. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/15405702.2016.1223300>. [cit. 2024-06-12].

BROSCH, Anna, 2016. When the child is born into the internet: sharenting as a growing trend among parents on facebook. Online. *The New Educational Review*. 2016-3-31, roč. 43, č. 1, s. 225-235. ISSN 17326729. Dostupné z: <https://doi.org/10.15804/tner.2016.43.1.19>. [cit. 2024-06-12].

BROSCH, Anna, 2018. Sharenting – Why Do Parents Violate Their Children's Privacy? Online. *The New Educational Review*. 2018-12-31, roč. 54, č. 4, s. 75-85. ISSN 17326729. Dostupné z: <https://doi.org/10.15804/tner.2018.54.4.06>. [cit. 2024-06-12].

BURÝŠEK, Jiří a JUNA, Petr, 2020. *Ruský web pro pedofily vystavuje kradené fotky českých dětí*. Online. Seznam Zprávy. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/rusky-web-pro-pedofily-vystavuje-kradene-fotky-ceskych-deti-89197>. [cit. 2024-06-29].

Children's Commissioner for England, 2018. *Who Knows What About Me?* Online. Dostupné z: <https://assets.childrenscommissioner.gov.uk/wpuploads/2018/11/cco-who-knows-what-about-me.pdf> [cit. 2024-05-31].

CLARK SJ, DAVIS MM, SINGER DC, et al. (2015) *Parents on Social Media: Likes and Dislikes of Sharenting* S.Mott Children's Hospital, the University of Michigan Department of Pediatrics and Communicable Diseases, and the University of Michigan Child Health Evaluation and Research Online. Dostupné z: https://mottpoll.org/sites/default/files/documents/031615_sharenting_0.pdf [cit. 2024-05-28].

COLLINS, 2016. *Sharenting*. in Collins Dictionary [online]. [cit. 2024-06-12]. Dostupné z: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/sharenting>

COOBAN, Anna, 2024. *Meta accused of 'massive, illegal' data processing by European consumer groups*. Online. CNN. February 29, 2024. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2024/02/29/tech/meta-data-processing-europe-gdpr/index.html>. [cit. 2024-05-31].

COUGHLAN, Sean, 2018. *'Sharenting' puts young at risk of online fraud*. Online. 21 May 2018 In: BBC. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/education-44153754>. [cit. 2024-05-31].

COYNE, Sarah M.; MCDANIEL, Brandon T. a STOCKDALE, Laura A., 2017. "Do you dare to compare?" Associations between maternal social comparisons on social networking sites and parenting, mental health, and romantic relationship outcomes. Online. *Computers in Human Behavior*. Roč. 70, s. 335-340. ISSN 07475632. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.12.081>. [cit. 2024-06-12].

DAMKJAER, Maja Sonne. 2018. „Sharenting = Good Parenting? Four Parental Approaches to Sharenting on Facebook.“ s. 209–218 in *Digital Parenting. The Challenges for Families in the Digital Age*. Ed. Mascheroni, Giovanna – Ponte, Cristina – Jorge, Ana. Göteborg: Nordicom. Dostupné online z: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1535913/FULLTEXT01.pdf> [cit. 2024-06-12].

DANG, Sheila, 2024. *US receives thousands of reports of AI-generated child abuse content in growing risk*. Online. In: Reuters. January 31, 2024. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/us/us-receives-thousands-reports-ai-generated-child-abuse-content-growing-risk-2024-01-31/>. [cit. 2024-06-31].

DIEBEL, Toyah, 2019. *Dein Kind Auch Nicht*. Online. Dostupné z: <https://deinkindauchnicht.org/>. [cit. 2024-06-31].

DISMAN, Miroslav, 2021. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Páté, nezměněné vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 9788024650531.

DIXON, Stacy Joe, July 2024. *Most popular social networks worldwide as of April 2024, by number of monthly active users*. Online. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>. [cit. 2024-05-31].

DONOVAN, Sheila. „Sharenting”: *The Forgotten Children of the GDPR*. *Peace Human Rights Governance*. 2020, 4(1). Online. s.52-53 Dostupné z: <https://phrg.padovauniversitypress.it/2020/1/2>[cit. 2024-05-31].

- DUGGAN, Maeve, LENHART Amanda LAMPE, Cliff, ELLISON, Nicole B. 2015. Parents and Social Media. Pew Research Report. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/internet/2015/07/16/parents-and-social-media/>[cit. 2024-05-31].
- FINEMAN, Melanie. *Honey, I Monetized the Kids: Commercial Sharenting and Protecting the Rights of Consumers and the Internet's Child Stars* Online. Georgetown University Law Center, J.D. 2023 Vol.111, s. 887-881. Dostupné z: <https://www.law.georgetown.edu/georgetown-law-journal/wp-content/uploads/sites/26/2023/06/GT-GGLJ230015.pdf> [cit. 2024-05-31].
- HAVLOVÁ, Jaroslava, 2014. *KTD sociální síť*. Online. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=find-c&local_base=KTD&ccl_term=wtr%3Dsoci%C3%A1ln%C3%AD+s%C3%AD%C5%A5. [cit. 2024-05-30].
- HENDL, Jan, 2023. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Páté, přepracované vydání. Praha: Portál. ISBN 978_80-262-1968-2.
- INTERNETEM BEZPEČNĚ, *Digitální stopa* 2018. Online. INTERNETEM BEZPEČNĚ. 2018-03-07. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/dobrevedet/digitalni-stopa/>. [cit. 2024-06-30].
- KAYALI, Laura, 2023. *France aims to protect kids from parents oversharing pics online*. Online. In: Politico. February 28, 2023. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/emmanuel-macron-france-law-aims-to-protect-kids-against-oversharing-parents/>. [cit. 2024-05-31].
- DOĞAN KESKIN, Ayten; KAYTEZ, Nazan; DAMAR, Mustafa; ELIBOL, Fatma a ARAL, Neriman, 2023. *Sharenting Syndrome: An Appropriate Use of Social Media?* Online. *Healthcare*. Roč. 11, č. 10. ISSN 2227-9032. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/healthcare11101359>. [cit. 2024-04-23].
- KILIÇ, Serhat; ORHAN KILIÇ, Betül; KONUKSEVER, Dilek a ULUKOL, Betül, 2024. *The relationship between mothers' Instagram follower count and the concept of sharenting*. Online. *Pediatrics International*. Roč. 66, č. 1. ISSN 1328-8067. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/ped.15736>. [cit. 2024-05-31].
- KIRKPATRICK, Ciera E. a LEE, Sungkyoung, 2022. *Comparisons to picture-perfect motherhood: How Instagram's idealized portrayals of motherhood affect new mothers' well-being*. Online. *Computers in Human Behavior*. Roč. 137. ISSN 07475632. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107417>. [cit. 2024-05-17].
- KOPECKÝ, Kamil a SZOTKOWSKI, René, 2018. *Rodič a rodičovství v digitální éře (výzkumná práce)*. Online, Výzkumná práce. Olomouc: Univerzita Palackého Olomouc, Pedagogická fakulta. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/107-rodic-a-rodicovstvi-v-digitalni-ere-2018/file>. [cit. 2024-04-30].
- KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika, 2023. *Sociální síť, úvod do problematiky*. Online, kniha. Olomouc: Univerzita Palackého Olomouc. Dostupné z: <https://e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/odborne-studie/166-socialni-site-uvod-do-problematiky-2023-kopeccky-krejci/file>. [cit. 2024-04-30].
- KOPECKÝ, Kamil, SZOTKOWSKI, René, MIČKOVÁ, Helena, NOVÁKOVÁ, Anna. 2022. *Sharenting u českých rodičů (výzkumná zpráva)*. Online, Výzkumná práce. Univerzita Palackého Olomouc, Pedagogická fakulta. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/158-sharenting-u-ceskych-rodicu-2022/file> [cit. 2024-04-30].

KOSINSKI, Michal; STILLWELL, David a GRAEPEL, Thore, 2013. Private traits and attributes are predictable from digital records of human behavior. Online. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 2013-04-09, roč. 110, č. 15, s. 5802-5805. ISSN 0027-8424. Dostupné z: <https://doi.org/10.1073/pnas.1218772110>. [cit. 2024-05-13].

KUMAR, Priya; AMMARI, Tawfiq; LAMPE, Cliff a SCHOENEBECK, Sarita, 2015. Managing Children's Online Identities. Online. In: *Proceedings of the 33rd Annual ACM Conference on Human Factors in Computing Systems*. New York, NY, USA: ACM, 2015-04-18, s. 1895-1904. ISBN 9781450331456. Dostupné z: <https://doi.org/10.1145/2702123.2702325>. [cit. 2024-06-30].

LE MOIGNAN, Effie; LAWSON, Shaun; ROWLAND, Duncan A.; MAHONEY, Jamie a BRIGGS, Pam, 2017. Has Instagram Fundamentally Altered the 'Family Snapshot'? Online. In: *Proceedings of the 2017 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*. New York, NY, USA: ACM, 2017-05-02, s. 4935-4947. ISBN 9781450346559. Dostupné z: <https://doi.org/10.1145/3025453.3025928>. [cit. 2024-06-28].

LICHTER, Allison, 2012. *Oversharenting: Parents Juggle Their Kids' Lives Online*. Online. Wall Street Journal. May 16, 2012. Dostupné z: <https://www.wsj.com/articles/BL-JB-15164>. [cit. 2024-05-31].

LIPU, Merike a SIIBAK, Andra, 2019. 'Take it down!': Estonian parents' and pre-teens' opinions and experiences with sharenting. Online. *Media International Australia*. Roč. 170, č. 1, s. 57-67. ISSN 1329-878X. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1329878X19828366>. [cit. 2024-07-31].

LIŠKOVÁ, Michaela, 2023. Vůbec nevědí, co dělají. Kampaň drsně varuje rodiče před sdílením fotek dětí na síti | Aktuálně.cz. Online. *Aktuálně.cz - Víte, co se právě děje*. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/posel-straslive-budoucnosti-desiva-viralni-reklama-varuje-pr/r~aa356f9c2a2211eebe29ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-04-22].

LIVINGSTONE, Sonia, BLUM-ROSS, Alicia, 2018. ZHANG Dongmiao *What do parents think, and do, about their children's online privacy? Parenting for a Digital Future: Survey report 3*. London School of Economics. Department of Media and Communication. Online. Dostupné z: https://eprints.lse.ac.uk/87954/1/Livingstone_Parenting%20Digital%20Survey%20Report%2003_Published.pdf[cit. 2024-04-22].

JAWORSKA, Sylvia, 2018. 'Bad' mums tell the 'untellable': Narrative practices and agency in online stories about postnatal depression on Mumsnet. Online. *Discourse, Context & Media*. Roč. 25, s. 25-33. ISSN 22116958. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2017.11.002>. [cit. 2024-06-13].

MACEK, Petr, 2003. *Adolescence*. Vyd. 2., upr. Praha: Portál. ISBN 80-717-8747-7.

MINKUS, Tehila; LIU, Kelvin a ROSS, Keith W., 2015. Children Seen But Not Heard. Online. In: *Proceedings of the 24th International Conference on World Wide Web*. Republic and Canton of Geneva, Switzerland: International World Wide Web Conferences Steering Committee, 2015-05-18, s. 776-786. ISBN 9781450334693. Dostupné z: <https://doi.org/10.1145/2736277.2741124>. [cit. 2024-06-13].

MOE, Per Berge, January 2021. *Sara Nordheim: A Permanent Exhibition*. Online. In: Adforum. Dostupné z: <https://www.adforum.com/talent/82224195-per-berge-moe/work/34631555>. [cit. 2024-05-30].

MOSER, Carol; CHEN, Tianyig a SCHOENEBECK, Sarita. Parents' and Children's Preferences about Parents Sharing about Children on Social Media. In Proceedings of the 2017 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems Association for Computing Machinery, New York, NY, USA Online. s. 5221 - 5225. Dostupné z: <https://doi.org/10.1145/3025453.3025587>. [cit. 2024-06-30].

NAGELHOUT, Elizabeth S.; LINDER, Lauri A.; AUSTIN, Tara; PARSONS, Bridget Grahmann; SCOTT, Brantley et al., 2018. Social Media Use Among Parents and Caregivers of Children With Cancer. Online. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*. Roč. 35, č. 6, s. 399-405. ISSN 1043-4542. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1043454218795091>. [cit. 2024-06-13].

OXFORD Dictionary, 2012. *Sharenting*, Online. In: Oxford English Dictionary. Dostupné z: https://www.oed.com/dictionary/sharenting_n?tl=true. [cit. 2024-07-31].

PLUNKETT, Leah A., 2019. Not Your Grandmother's White Picket Fence: Twenty-First-Century Kid Problems. Online. In: *Sharenthood*. The MIT Press, s. 17-28. ISBN 9780262354080. Dostupné z: <https://doi.org/10.7551/mitpress/11756.003.0005>. [cit. 2024-06-30].

RANZINI, Giulia; NEWLANDS, Gemma a LUTZ, Christoph, 2020. Sharenting, Peer Influence, and Privacy Concerns: A Study on the Instagram-Sharing Behaviors of Parents in the United Kingdom. Online. *Social Media + Society*. Roč. 6, č. 4. ISSN 2056-3051. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/2056305120978376>. [cit. 2024-04-21].

RICHARDS, Victoria, 30 September 2015. *Paedophile websites steal half their photos from social media sites like Facebook: Cyber-safety expert Susan McLean said that 'over-sharing parents' were of particular concern*. Online. In: Independent. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/news/world/australasia/paedophile-websites-steal-half-their-photos-from-social-media-sites-like-facebook-a6673191.html>. [cit. 2024-05-30].

SHILOVA, Margarita, 2018. *The Concept of Datafication; Definition & Examples*. Online. In: Data Science Central. June 2, 2018. Dostupné z: <https://www.datasciencecentral.com/the-concept-of-datafication-definition-amp-examples/>. [cit. 2024-05-27].

SMAHEL, David., MACHACKOVA, Hana., MASCHERONI, Giovanna., DEDKOVA, Lenka., STAKSRUD, Elisabeth., ÓLAFSSON, Kjartan., LIVINGSTONE, Sonia, and HASEBRINK Uwe. (2020). EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries. EU Kids Online. s.121-125 Dostupné z: <https://www.eukidsonline.ch/files/Eu-kids-online-2020-international-report.pdf>[cit. 2024-04-22].

SMITH, Lydia, 2018. *Woman faces £9,000 fine if she posts pictures of her son on Facebook*. Online. Independent. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/facebook-fines-woman-son-photos-post-social-media-court-italy-rome-a8155361.html>. [cit. 2024-04-22].

STAUFENBERG, Jess, 2016. *French parents 'could face prison' for posting photos of their children on Facebook*. Online. Independent. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/french-parents-told-their-children-might-sue-them-for-pictures-put-on-facebook-a6906671.html>. [cit. 2024-04-22].

STRIGA, Darko a PODOBNIK, Vedran, 2018. Benford's Law and Dunbar's Number: Does Facebook Have a Power to Change Natural and Anthropological Laws? Online. *IEEE Access*.

Roč. 6, s. 14629-14642. ISSN 2169-3536. Dostupné z: <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2018.2805712>. [cit. 2024-04-21].

STEINBERG, Stacey B., 2017. *Sharenting: Children's Privacy in the Age of Social Media*. Emory Law Journal 839 (66), s.882-883. doi: 10.15804/tner.2018.54.4.06

ŠEVČÍKOVÁ, Anna, 2014. *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu*. Psyché (Grada). Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5010-1.

TESAŘÍKOVÁ, Martina, 2015. *Využití sociálních sítí (social computing)*. Online, Diplomová práce. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Fakulta informatiky a managementu. s.14. Dostupné z: <https://theses.cz/id/42t6fm/STAG63507.pdf>. [cit. 2024-03-15].

VÁŇOVÁ, Michaela. Facebookové děti jdou do puberty. A tvrdě pocítují důsledky chlubitvých fotek rodičů | Aktuálně.cz. Online. *Aktuálně.cz - Víte, co se právě děje*. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/facebookove-deti-jdou-do-puberty-a-tvrde-pocituji-dusledky-c/r~e3e37ebc65a711e9b6a9ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-02-15].

OUVREIN, Gaëlle a VERSWIJVEL, Karen, 2019. Sharenting: Parental adoration or public humiliation? A focus group study on adolescents' experiences with sharenting against the background of their own impression management. Online. *Children and Youth Services Review*. Roč. 99, s. 319-327. ISSN 01907409. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.02.011>. [cit. 2024-05-30].

WHIGHAM, Nick, 2015. *Digital kidnapping will make you think twice about what you post to social media*. Online. In: *Www.news.com.au*. July 21, 2015. Dostupné z: <https://www.news.com.au/lifestyle/real-life/wtf/digital-kidnapping-will-make-you-think-twice-about-what-you-post-to-social-media/news-story/4dc1c9a22b657f090c25c9393f66fe88>. [cit. 2024-06-30].

WILLIAMS-CECI, Sterling; GROSE, Gillian E.; PINCH, Annika C.; KIZILCEC, Rene F. a LEWIS, Neil A., 2021. Combating sharenting: Interventions to alter parents' attitudes toward posting about their children online. Online. *Computers in Human Behavior*. Roč. 125. ISSN 07475632. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106939>. [cit. 2024-07-13].

ZUBOFF, Shoshana, 2015. Big other: Surveillance Capitalism and the Prospects of an Information Civilization. Online. *Journal of Information Technology*. Roč. 30, č. 1, s. 75-89. ISSN 0268-3962. Dostupné z: <https://doi.org/10.1057/jit.2015.5>. [cit. 2024-05-13].

Seznam příloh

- 1. Přehledová tabulka dospělých respondentů**
- 2. Přehledová tabulka dětských respondentů**
- 3. Ukázky z provedených rozhovorů**

Kód respondenta	Pohlaví	Věk
R1	Muž	45
R2	Žena	43
R3	Muž	47
R4	Žena	46
R5	Žena	44
R6	Žena	43
R7	Muž	51

Tabulka č.1, zdroj: vlastní

Kód respondenta	Pohlaví	Věk
D1	Chlapec	11 let
D2	Chlapec	11 let
D3	Dívka	9 let
D4	Chlapec	12 let
D5	Chlapec	12 let
D6	Dívka	10 let
D7	Dívka	11 let

Tabulka č.2, zdroj:vlastní

Ukázka rozhovorů s respondenty

Respondent: Rodič č.3

Věk: 47 let

Jaké používáte sociální sítě?

Už od roku 2011 používám Facebook, pak samozřejmě k tomu přidružený Messenger. Posledních pár let používám i WhatsApp a postupně se stal hlavním komunikačním nástrojem.

Sledujete na sociálních sítích třeba profily jiných rodičů s dětmi, nebo nějaké rodičovsky zaměřené skupiny?

Žádné rodičovské skupiny nesleduju. Profily ostatních rodičů si prohlížím jen když je k tomu nějaký důvod – třeba jsem je dlouho neviděl a chci se mrknout, jak vypadají a čím žijí.

A umístíte Vy sám na sociální sítě příspěvky s Vašimi dětmi?

Někdy ano. Názory v rodině se malinko liší, ostatní jsou spíše ještě více opatrní se sdílením čehokoliv než já. Když je nálada, tak se ale všichni rádi fotíme.

Jaký typ příspěvků to nejčastěji je?

Na Facebooku sdílím fotky z výletů, nebo různých rodinných událostí. Nicméně máme i rodinný chat a tam sdílíme kde co z našich rodinných záležitostí. Se členy širší rodiny pak sdílíme relativně často různé příspěvky, fotky i videa, tak minimálně jednou měsíčně. S ostatními kamarády ale teď už jen zřídka.

A dříve jste sdílel obsah častěji?

Odhaduju, že před deseti lety to bylo tak zhruba dvakrát měsíčně, to byly děti menší a možná přístup k sítím volnější. Teď už opravdu jen příležitostně při sdílení nějakého velkého úspěchu, třeba tak pětkrát až šestkrát ročně.

Máte na svých profilech nějak upravené nastavení soukromí?

Ano, mám omezenou viditelnost jen na přátele. U některých příspěvků přidávám přátele označených lidí, když to uznám jako vhodné.

Ptáte se děti předem na souhlas, když se chystáte publikovat nějaký příspěvek, ve kterém figurují?

Obvykle se neptám, spíše zvažuji sám, zda je to vhodné nebo ne. Upřímně mne to ani nenapadlo, protože sám dost přemýšlím nad vhodností každého příspěvku.

Jaký obsah byste třeba nikdy nezveřejnil?

Třeba fotky, o kterých vím, že se za ně z různého důvodu stydí nebo jsou pro ně nepříjemnou vzpomínkou. Nebo fotky, které jsou příliš odhalující. Nahotu nikdy!

A jaký typ obsahu Vám naopak připadá v pořádku, že je bezpečné ho sdílet?

Asi běžné fotky z výletů nebo s nějakými zajímavostmi.

Stalo se Vám někdy, že se dítěti nelíbilo něco, co jste o něm sdíleli?

Nepamatuju si žádný takový incident.

A pokud by se teoreticky dítěti nelíbil nějaký konkrétní příspěvek, jak byste reagoval?

Kdyby jí to opravdu vadilo a dala to najevo, tak bych jí určitě vyšel vstříc a dal příspěvek pryč.

Setkal jste se někdy s případem, kdy jiní rodiče sdíleli o svých dětech až příliš detailní informace nebo fotky?

Úplně ne, možná výjimečně s fotkami dospívajících dětí ve velmi úsporných plavkách, což už mi přišlo trochu přes čáru.

Myslíte si, že rodiče ve Vašem okolí mají dostatečné znalosti o bezpečnosti při používání sociálních sítí?

To si nemyslím, spousta lidí si ani neprojde nastavení soukromí na Facebooku a podobně. Někjaká osvětová kampaň by se určitě hodila.

Jaká jsou podle Vás hlavní rizika související se sdílením na sociálních sítích?

Mám obavy ze zneužití fotografií. S nástupem AI se nechá velmi jednoduše vytvořit fake profily nebo nahé fotky nebo jiné věci na základě jednoduše dostupných běžných fotek. Dřív to nebylo tak jednoduché – ta jednoduchost a dostupnost je pro mě největším strašákem.

Ovlivnilo to nějak Váš přístup ke sdílení?

Určitě, s přibývajícím časem jsem stále opatrnější. Hlavně kvůli větším rizikům internetu.

Bavíte se s dětmi doma o bezpečném chování na sociálních sítích?

Ano, bavíme.

A co konkrétně jste spolu třeba řešili?

Třeba to, že se nesdílí fotky interiéru domácnosti, nesdílí se příliš osobní informace, ani se nepouští do světa, že jsme právě na dovolené a doma nikdo není. Taky se bavíme o podvodnících, kteří mohou být schovaní za „nevinnými“ profily – že je potřeba mít v přátelích nebo komunikovat jenom s lidmi, které osobně znám i na živo. Taky jsme řešili různé finanční podvody, fake zprávy a podobně.

Kontrolujete nějakým způsobem aktivitu dětí na sociálních sítích?

Ano, ačkoliv si nemyslím, že víme o všem. Samozřejmě je to odstupňované podle věku, nicméně máme přístup alespoň na část profilů našich dětí. Nejmladší naše dítě, kterému je teď devět let nemá zatím žádnou sociální síť, ani WhatsApp nebo něco takového.

A může mít podle Vás sdílení na sociálních sítích i nějaká pozitiva?

Určitě, je to dobrá archivace vzpomínek, která je dobře dostupná odkudkoliv. A zároveň je to dobré pro kontakt se vzdálenější rodinou.

Respondentka: Dítě č.3

Věk: 9 let

Jaké používáš sociální sítě?

Mám YouTube Kids na mobilu, někdy ho používám. Jinak nic.

A co třeba na YouTube ráda sleduješ?

Záleží, jakou mám náladu. Když mám veselou náladu, tak si pustím nějaký pohádky, ale když nejsem tak v pohybu, tak si pustím písničky.

Hlídat ti rodiče nějak přístup k internetu?

Ano, hlídají to. Na mobilu mám rodičovskou kontrolu, která mi hlídá čas – vždycky od 7 do 8 ráno a večer můžu mobil používat. Mám zablokovaný i nějaký aplikace. Asi Tik Tok, mám pocit.

A jak jsou na tom třeba tvoji kamarádi nebo spolužáci, používají sociální sítě?

Ano, používaj, všichni. Někteří mají Tik Tok, YouTube mají všichni, někdo má WhatsApp. Připadá mi, že jsem v tom trochu jiná. Občas mě mrzí, že si chci vyhledat třeba nějakou písničku na TikToku, ale nemůžu. Zas ale když si chci s třeba kamarádkou psát, tak to můžu, přes SMSky.

Co Tvoji rodiče, používají sociální sítě?

Jo, Facebook.

A víš, jaké věci přidávají na Facebook?

Většinou fotky, čas od času. Když třeba najdou nějakou naši rodinou fotku, třeba u moře, nebo na skalách, tak jí tam daj. Pak taky třeba rodiče sdíleli fotky, když jsem měla klavírní vystoupení v ZUŠce, koncert.

Ptají se tě předtím na souhlas, než takovou fotku zveřejní?

Rodiče se mě neptají. Nebo jsem to aspoň nezažila.

Myslíš si, že by se měli předem zeptat?

Podle mě rodiče chápou, co se tam může dát a co už ne, takže není potřeba se domlouvat. Možná kdyby tam chtěli dát něco vtipnýho, tak jo, ale kdyby to byla třeba fotka s mojí sestrou, tak by se mě asi nemuseli ptát; kdyby to bylo hezký, ta fotka.

Stalo se někdy, že rodiče sdíleli něco, co jsi nechtěla?

Ne, nestalo.

A kdyby se to stalo, jak bys tu situaci řešila?

Cítila bych se smutně, byla bych zklamaná, že to tam dali...anebo bych se tomu zasmála. Řekla bych jim, že mě to mrzí, ale jinak bych s tím nic nedělala. Nebo bych se jich zeptala, proč to tam dali.

Proč podle Tebe rodiče sdílí na internetu fotky a informace o svých dětech?

Aby to ukázali ostatním, aby třeba známí věděli, že jo, my máme 5 dětí, tady se můžete kouknout.

A může to mít třeba i nějaké nevýhody?

Nevýhodný je to proto, že se lidé můžou dozvědět víc, než jsi chtěla, aby se dozvěděli, třeba kde bydlíš.

Bavíte se s rodiči o nějakých rizicích na sociálních sítích?

Jo, bavíme, protože mamka dělá na školách preventivní programy a povídá nám o tom, že tam můžou být falešný zprávy, třeba že nám někdo napíše, a něco ti slíbí, ale nakonec zjistíš, že to byla lež.

Myslíš si, že je důležité o tom mluvit?

Jo, aby se mi něco nestalo na internetu, aby se mi něco životně nezranilo.

Je důležité vzdělávat v tomhle ohledu i rodiče?

Jo, určitě je důležité vzdělávat i rodiče.

A na co by si třeba rodiče měli dávat pozor při sdílení na internetu?

Nedávat toho tam moc? Anebo nedávat tam ty nevhodné fotky.

Jaké nevhodné fotky?

Třeba kdyby si rodiče z něčeho dělali srandu, jako když já jsem dělala divnej výraz a oni mi dali do ruky pivo. A pak by si lidi mohli myslet, že to bylo doopravdy. Nebo kdybych seděla na záchodě, ale to by mě asi ani nefotili (směje se).

A co ti naopak připadá v pořádku zveřejnit?

Hmm... třeba naše kočičky, Majkušu a Zdeňušu.

SCHVÁLENO

25.3.23
Moj

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce													
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:													
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Anna Suchanová	Razítko podatelny: <table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;"> Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd </td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td style="text-align: center;">14-03-2023</td> <td style="text-align: right;">-1-</td> </tr> <tr> <td>Čj:</td> <td style="text-align: center;">69</td> <td style="text-align: right;">Příloh:</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Přidělena:</td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd			Došlo dne:	14-03-2023	-1-	Čj:	69	Příloh:	Přidělena:		
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd													
Došlo dne:		14-03-2023	-1-										
Čj:		69	Příloh:										
Přidělena:													
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2020/2021													
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 43829624@fsv.cuni.cz													
Studijní program/speciálnízace: Komunikační studia, specializace Mediální studia													
Název práce v češtině: Sharenting z pohledu dětí a jejich rodičů													
Název práce v angličtině: Sharenting from the perspective of children and their parents													
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat <u>nejdříve</u> šest měsíců od schválení tezí) LS 2022/2023													
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku sdílení informací o dětech na sociálních sítích ze strany rodičů – tzv. sharenting. Sharenting je poměrně novým tématem, v posledních letech však získává stále větší pozornost jak ze strany mediálních odborníků, tak i veřejnosti. Cílem této práce je zjistit, jakým způsobem rodiče a děti vnímají sharenting a případně jak tento fenomén ovlivňuje vztahy mezi nimi. Práce obsahuje teoretickou a praktickou část. V teoretické části budou popsány klíčové pojmy, pozitivní i negativní aspekty sharentingu a možné psychologické, sociální, či právní důsledky. Praktická část pak bude zaměřena na kvalitativní výzkum, konkrétně individuální rozhovory s dětmi a jejich rodiči.													
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):													
<ol style="list-style-type: none"> 1. Úvod 2. Teoretická část <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Vymezení pojmů <ul style="list-style-type: none"> - nastínění problematiky, vymezení pojmů sharenting, sociální sítě, rodina apod. 2.2 Podoby sharentingu v současné době <ul style="list-style-type: none"> - popis konkrétních způsobů, jakými rodiče sdílí informace, různé typy příspěvků (fotografie, videa, textové příspěvky) 2.3 Motivace rodičů <ul style="list-style-type: none"> - možné důvody, které rodiče k sharentingu vedou (např. finanční prospěch, potřeba uznání od okolí) 2.4 Pozitiva sharentingu <ul style="list-style-type: none"> - shrnutí pozitivních aspektů, jako např. zmírnění sociální izolace mezi rodiči 2.5 Negativa sharentingu <ul style="list-style-type: none"> - popis možných rizik jako např. krádež identity, stalking, kyberšikana atd. 2.6 Psychologické a sociální důsledky <ul style="list-style-type: none"> - důsledky pro rodiče i děti (např. dopad na vztahy v rodině) 2.7 Právní aspekty <ul style="list-style-type: none"> - sharenting a práva dítěte, ochrana osobních údajů, právní důsledky 3. Praktická (výzkumná) část <ol style="list-style-type: none"> 3.1 Popis výzkumného souboru 3.2 Metodologie 3.3 Etické aspekty výzkumu 													

<p>3.4 Vlastní výzkum - rozhovory 3.5 Vyhodnocení a shrnutí dílčích zjištění</p> <p>4. Závěr 5. Seznam použité literatury 6. Přílohy</p>
<p>Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy): 10-15 individuálních rozhovorů s dětmi a jejich rodiči. Rozhovory s dítětem a s rodičem budou vždy vedeny zvlášť, aby se snížilo riziko ovlivnění dotazovaných osob a zkreslení jejich odpovědí.</p>
<p>Postup (technika) při zpracování materiálu: Hlubkový rozhovor</p>
<p>Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):</p> <p>PLUNKETT, Leah A, 2020. SHARENTHOOD: why we should think before we talk about our kids online. B.m.: The MIT Press. ISBN 9780262539630. Autorka v knize zkoumá různé způsoby sharentingu a jeho důsledky. Popisuje způsoby, jak technologie zásadně změnila způsoby interakce rodičů se svými dětmi a také to, jak rodiny dokumentují a sdílejí své životy na sociálních sítích.</p> <p>ŠEVČÍKOVÁ, Anna a kol., 2015. Děti a dospívající online Vybraná rizika používání internetu. Grada Publishing, a.s. ISBN 9788024750101. Kniha pokrývá širokou škálu témat, včetně rizik a výhod sociálních médií, online soukromí a bezpečnosti, online obtěžování, kyberšikany, závislosti a digitální gramotnosti.</p> <p>KOPECKÝ, Kamil a René, SZOTKOWSKI. 2018. Rodič a rodičovství v digitální éře [online]. Olomouc, 2018. Dostupné z: https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/107-rodic-a-rodicovstvi-v-digitalni-ere-2018/file Výzkumná zpráva. Univerzita Palackého v Olomouci. Zpráva obsahuje výsledky výzkumu o rodičovství v digitální éře. Předmětem výzkumu bylo například jak rodiče vnímají a používají digitální technologie v kontextu rodičovství a jaké jsou dopady digitálních technologií na vztahy mezi rodiči a dětmi.</p> <p>HENDL, Jan, 2016. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál. ISBN 9788026209829. Příručka popisuje kvalitativní metody sběru dat a představuje způsoby jejich kódování, vyhodnocování a interpretaci. Věnuje se také počítačovým nástrojům, které slouží ke kvalitativnímu výzkumu.</p> <p>STEINBERG, Stacey, 2020. Growing up shared: how parents can share smarter on social media—and what you can do to keep your family safe in a no-privacy world. Naperville, Illinois: Sourcebooks. ISBN 9781492698104. Publikace zkoumá výhody i rizika sdílení dětí na internetu. Popisuje rozdílné vnímání sharentingu z pohledu rodičů a dětí, zdůrazňuje význam rodičovské odpovědnosti a informovaného souhlasu.</p> <p>Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):</p> <p>WALOSZKOVÁ, Eliška. Sharenting na Facebooku v průběhu rodičovské dovolené: návrh lekcí [online]. Brno, 2020 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: https://theses.cz/id/4xley9/. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Pavla Kovářová, Ph.D.</p> <p>NOVÁKOVÁ, Anna. Sharenting mezi českými matkami [online]. Olomouc, 2021 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: https://theses.cz/id/mad5lf/. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Zdenka Nováková, Ph.D.</p> <p>HAMPLOVÁ, Šárka. Sharenting jako nový projev rodičovství na sociálních sítích [online]. Olomouc, 2021</p>

[cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/0711bc/>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. Daniel Bína, Ph.D.

MIMOCHODKOVÁ, Ráchel. Matky influencerky – postoj ke zveřejňování vlastních dětí na sociální síti Instagram [online]. Praha, 2021 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/151250/120398533.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D.

TERČOVÁ, Natálie. Problematika sharentingu pohledem adolescentů [online]. Brno, 2021 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/i6cf1g/>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Mgr. et Mgr. Marie Bedrošová.

NOVOTNÁ, Eliška. Sharenting pohledem rodičů na Havlíčkobrodsku [online]. Hradec Králové, 2022 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/9ns4p8/>. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Martin Knytl, MCS.

LAVIČKOVÁ, Veronika. Motivace matek ke sdílení fotografií vlastních dětí na sociálních sítích [online]. Olomouc, 2022 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/xte50r/>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jan Šmahaj, Ph.D.

Datum / Podpis studenta/ky

14.3.2023

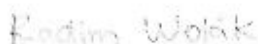
TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.